

ผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว
พฤษภาคม 2558

ผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ปริญญานิพนธ์
ของ
ฐิติพงศ์ โภคสมบัติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว
พฤษภาคม 2558

จิตติพงศ์ โภคสมบัติ. (2558). ผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6. ปรินญาณิพนธ์ ศศม.(การกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุนรติ นิ่มเนติพันธ์.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง มีความมุ่งหมายในการศึกษาและเปรียบเทียบผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิปทุมภ์) มีตรภาพที่ 100 จำนวน 30 คน ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคม และแบบประเมินทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนประถมศึกษา ปีที่ 4 - 6 การเก็บข้อมูลโดยทำการประเมินทักษะก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคม การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาค่าความแตกต่างของค่าทักษะทางสังคมโดยใช้สถิติ t-test dependent และทำการเปรียบเทียบค่าทักษะทางสังคมก่อนและหลังการทดลอง ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลวิจัยพบว่า

เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการมีค่าทักษะทางสังคม สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

THE EFFECT OF RECREATION PROGRAM ON SOCAIL SKILL OF STUDENTS IN
PRATHOMSUKSA IV - VI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Art Program in Sport, Leisure and Tourism
At Srinakharinwirot University
May 2015

Thitipong Phokesombut. (2015). The Effect of Recreation Program on Social skill of Students in Prathomsuksa IV – VI. Master Thesis, M.A. (Sport, Leisure and Tourism). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot Univesity. Advisor Committee: Dr.Sumonratee Nimnatipan .

The research is a quasi-experiment which aims to study and compare the effects of recreation on the social skills of student in grade 4-6. The sample was 30 students in Prathomsuksa IV – VI of Wat Buppharam School, by using one group Pretest Posttest Research Design. The research instrument was used to study include a recreation program on social skills and evaluation of social skills for student in Prathomsuksa IV – VI. The data collection is to assess skills pre and post participation of recreation on the social skills which analyzed to find percentage, mean and standard deviation in order to compare the difference of the social skills by using t-test dependent and compare the social skills before and after the experiment with the significant difference to the level .05.

The result was as follow:

The sample students in Prathomsuksa IV – VI who joined the recreational programs have social skills level higher than before participating the program significantly difference at .05.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
ของ
จิตติพงศ์ โภคสมบัติ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬา นันทนาการ และการท่องเที่ยว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2558

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาประธาน
(อาจารย์ ดร.สุนรดี นิ่มเนติพันธ์) (รองศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุนรดี นิ่มเนติพันธ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพูนท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุษากร พันธุ์วานิช)

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจากท่านอาจารย์ ดร.สมนตรี นิ่มเนติพันธ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่สละเวลาอันมีค่ามาให้คำปรึกษา แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง ประธานในการสอบปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพณท์ อาจารย์ ดร.อุษากกร พันธุ์วานิช ซึ่งเป็นคณะกรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์และให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีชั้นหมาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง นางชโลบล ทศวิล นายพิมล ท่าพริก ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินทักษะทางสังคมที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรม นันทนาการ และรองศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง อาจารย์ ดร.วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว อาจารย์กิตติวัฒน์ อัจฉนาภิตติ นายไพบูลย์ จุลเสวก นางสลักจิตต์ สารธาลย์ ผู้เชี่ยวชาญตรวจโปรแกรม นันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคม

ขอกราบขอบพระคุณคณะครูและนักเรียนโรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิอุปถัมภ์) มิตรภาพที่ 100 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมและคอยให้กำลังใจจนงานวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์

จิตติพงศ์ โภคสมบัติ

สารบัญ

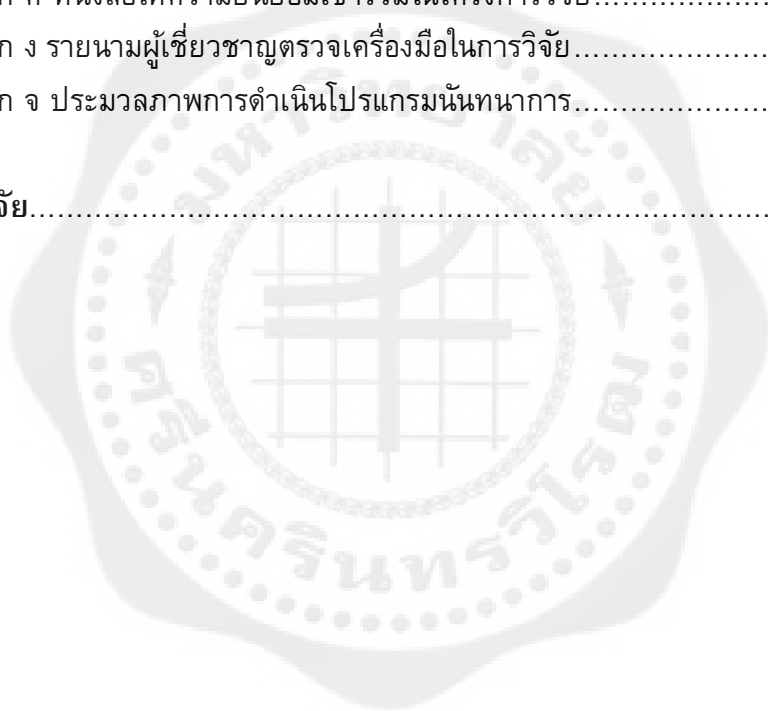
บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย	3
ความสำคัญของงานวิจัย	3
ขอบเขตของงานวิจัย	3
กรอบแนวคิดในงานวิจัย	4
สมมุติฐานงานวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการ	6
ความหมายของนันทนาการ	6
ประโยชน์และคุณค่าของนันทนาการ	6
ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ	8
แนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรมนันทนาการ	10
หลักการจัดโปรแกรมนันทนาการ	11
องค์ประกอบโปรแกรมนันทนาการ	11
การพัฒนาการโปรแกรมนันทนาการ	12
แนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางสังคม	14
ความหมายของทักษะทางสังคม	14
ความสำคัญของทักษะทางสังคม	16
องค์ประกอบของทักษะทางสังคม	16
พัฒนาการทางสังคมของเด็ก	19
ความสัมพันธ์ระหว่างนันทนาการกับทักษะทางสังคม	21
ทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม	22
โรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิอุปถัมภ์) มิตรภาพที่ 100	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
งานวิจัยต่างประเทศ	29
งานวิจัยในประเทศ	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีการดำเนินวิจัย.....	34
รูปแบบการวิจัย.....	34
การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	34
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง.....	38
ตอนที่ 2 ผลของการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6.....	39
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	43
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	43
สมมติฐานในการวิจัย.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สรุปผลการวิจัย.....	44
อภิปรายผล.....	44
ข้อเสนอแนะ.....	45
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	45
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	47
ภาคผนวก.....	54
ภาคผนวก ก โปรแกรมන්නาการที่มีต่อทักษะทางสังคม.....	55
ภาคผนวก ข แบบประเมินทักษะทางสังคม.....	86
ภาคผนวก ค หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย.....	90
ภาคผนวก ง รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย.....	93
ภาคผนวก จ ประมวลภาพการดำเนินโปรแกรมන්නาการ.....	96
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	100

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบการทดลองแผนการทดลองแบบ One group Pretest-Posttest Design...	34
2 แสดงจำนวนสัดส่วนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	38
3 การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล.....	39
4 การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	
ด้านการสื่อสาร.....	40
5 การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	
ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น.....	41
6 การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	
รวมทุกด้าน.....	42

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
-----------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านอย่างรวดเร็วดังเช่น ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ด้านวัฒนธรรม ด้านการสื่อสาร เป็นต้น จนทำให้สภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บุคคลที่อยู่ในสังคมนั้นต้องมีการปรับตัวเพื่อเกิดความสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมนั้นๆ ได้ นี่จึงเป็นเหตุผลที่กล่าวได้ว่า เราต้องรู้จักปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคม หรือเพื่อความอยู่รอดในสังคม แต่ผู้คนส่วนใหญ่ยังคงนึกถึงผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก บางครั้งก็อาจสร้างปัญหาให้แก่บุคคลอื่นและสังคมได้ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้ สังคมก็จะยุ่งเหยิง เต็มดราม่า (สุขุมล สุข. 2535: 1) การใช้ชีวิตอยู่ในสังคม จำเป็นต้องมีทักษะที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพื่อให้เราสามารถอาศัยอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสังคมในปัจจุบันมีรูปแบบสังคมที่ไม่สามารถจะอยู่ในสังคมตามเพียงลำพังได้ เราจึงต้องเรียนรู้ทักษะในการสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเพื่อจะทำให้เราดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ ดังคำกล่าวที่ว่าบุคคลต้องมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ต้องมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร สามารถสื่อความหมาย เข้าใจผู้อื่น สามารถทำงาน และดำเนินชีวิตร่วมกันได้ ซึ่งเรียกว่า ทักษะทางสังคม (Social Skills) (Button. 1974: 1 - 2)

ทักษะทางสังคม (Social Skills) เป็นความสามารถที่ทำให้เราสามารถรู้จักเข้าใจความรู้สึก ความต้องการทางจิตใจหรือความต้องการต่าง ๆ ของคนที่เราเกี่ยวข้องกับตัว รวมทั้งรู้จักที่จะสร้างสานสายสัมพันธ์ให้มั่นคงด้วยความรัก ความเอาใจใส่เอื้ออาทรต่อผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง รู้จักการแสดงออกอย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ จึงพูดได้ว่าทักษะทางสังคมมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตประจำวันที่จะต้องมีการพบปะผู้คนตลอดเวลา เราจำเป็นจะต้องเรียนรู้ และทำความเข้าใจ ทักษะทางสังคมเพื่อให้เกิดการพัฒนาของทักษะในด้านการพูด ทำทาง การสร้างความสำคัญ และการควบคุมตัวเอง ทั้งยังเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคม (อุษณีย์ โพธิสุข. 2542: 132) ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝน อย่างเป็นระบบเช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ (กรมวิชาการ. 2544: 90 - 91) ในการพัฒนาทักษะทางสังคม จะต้องทำความเข้าใจถึงการพัฒนาในแต่ละวัย เพื่อเราจะรู้ถึงรูปแบบการอยู่ในสังคมของแต่ละวัยด้วย ซึ่งเด็กในวัยประถมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 6-12 ปีนั้น เป็นวัยที่เด็กมีพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงพัฒนาการทางด้านสังคมด้วย โดยที่เด็กจะมีการพบปะกันทางสังคมมากขึ้น เด็กจะใช้เวลาอยู่กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่พ่อ แม่ มากขึ้น ถึงแม้ว่า พ่อ แม่ จะมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก็ตาม บุคคลอื่นก็มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กพอ ๆ กับพ่อแม่ เด็กในวัยนี้เป็นช่วงที่สำคัญอย่างมาก

ในการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ที่จะสามารถรับผิดชอบตนเองได้ เช่น เริ่มเรียนรู้ในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การให้ความเป็นเพื่อนกับบุคคลอื่น เป็นต้น สังคมของเด็กวัยนี้ จะเริ่มอยู่กับกลุ่ม และเพื่อนวัยเดียวกัน โดยเด็กจะเริ่มเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน มารยาททางสังคม ทั้งในทางที่ถูกและผิดขึ้นอยู่กับกลุ่มเพื่อน และสภาพแวดล้อม เราจึงควรส่งเสริมการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ในการแสดงออกทางสังคมจากการพัฒนาทักษะทางสังคมให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทักษะเหล่านี้ ในสังคมเป็นอย่างดีโดยกิจกรรมในการสอนเด็กให้มีทักษะทางสังคมมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละช่วงวัย ต้องเลือกให้เหมาะสม เช่น กิจกรรมสำหรับเด็กวัยอนุบาล 3 - 5 ปี เป็นวัยที่ต้องเน้นกิจกรรมที่สนุกสนาน และน่าตื่นเต้น เช่น การเดินสำรวจธรรมชาติเป็นกลุ่ม การเล่นเกมจินตนาการ การเต้นรำและร้องเพลงร่วมกัน ฯลฯ กิจกรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา 6 - 12 ปี เช่น ให้จับกลุ่มให้มาแสดงละคร และจับกลุ่มให้เด็ก ๆ ค้นหาข้อมูลมานำเสนอหน้าชั้นเรียน การเล่นเกมแชร์บอล ฯลฯ (ทักษะทางสังคม. 2555: ออนไลน์)

ทักษะทางสังคมจะทำให้เกิดความสำเร็จในชีวิตได้และเป็นทักษะหนึ่งที่ทุกคนต้องเรียนรู้ และมีเกี่ยวเนื่องกับทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) ของการ์ดเนอร์ (Gardner. 1983: 120 - 125) ซึ่งได้แยกปัญญาเป็นด้านการคิดและปัญหาส่วนตัว โดยประกอบด้วยการใช้กลไกภายในจิต (Intrapsychic Capacities) และมนุษยสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) ซึ่งทั้งสององค์ประกอบนี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งทางการศึกษาเรื่องของทักษะทางสังคม

กิจกรรมนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่ทำในรูปแบบต่างๆ ทำในเวลาว่างซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยที่ต้องเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ กิจกรรมนันทนาการ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะทางสังคมได้เป็นอย่างดี ดังที่ สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 30) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมนันทนาการหรือกระบวนการทางนันทนาการจะช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม กิจกรรมนันทนาการ สามารถช่วยพัฒนาอารมณ์ สุขภาพ ความสามารถของบุคคล สุขภาพและสมรรถภาพ ส่งเสริมสุขภาพจิต ความสมดุลของกาย จิต รวมถึงความสมดุลในการแบ่งเวลาทำงาน นันทนาการ จะช่วยให้ลดความเครียดและความวิตกกังวล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่มสังคม ส่งเสริม การแสดงออก เพิ่มพูนประสบการณ์ สิ่งเหล่านี้ ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคม ทุกระดับ ทุกเพศ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่กำลังอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนปลายระหว่างอายุ 6-12 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากความเป็นเด็กสู่วัยรุ่นซึ่งมักมีปัญหาในด้านการการทำงานร่วมกับผู้อื่น การติดต่อสื่อสาร และความสัมพันธระหว่างบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะสร้างโปรแกรมนันทนาการที่มีผลต่อทักษะทางสังคมสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เพื่อศึกษา และเป็นแนวทางให้ครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในการนำไปใช้พัฒนารูปแบบการสอนให้มีประสิทธิภาพที่จะสร้างทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมของของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการให้มีประสิทธิภาพในการสร้างทักษะทางสังคม สำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 เพื่อสร้างประสบการณ์ที่จะตอบสนองต่อโปรแกรมนันทนาการ อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรที่เกี่ยวข้องได้นำโปรแกรมนันทนาการเพื่อนำทักษะทางสังคมไปใช้และพัฒนาศักยภาพได้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิอุปถัมภ์) มีตรภาพที่ 100 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 36 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การเลือกแบบเจาะจง เป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิอุปถัมภ์) มีตรภาพที่ 100 จำนวน 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ โปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคม
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ทักษะทางสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่ทำในเวลาว่าง เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ อันก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อก่อให้เกิดการทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
2. โปรแกรมนันทนาการ หมายถึง แผนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับการใช้เวลาว่างเพื่อส่งเสริมพัฒนาทัศนคติ การใช้เวลาว่าง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง

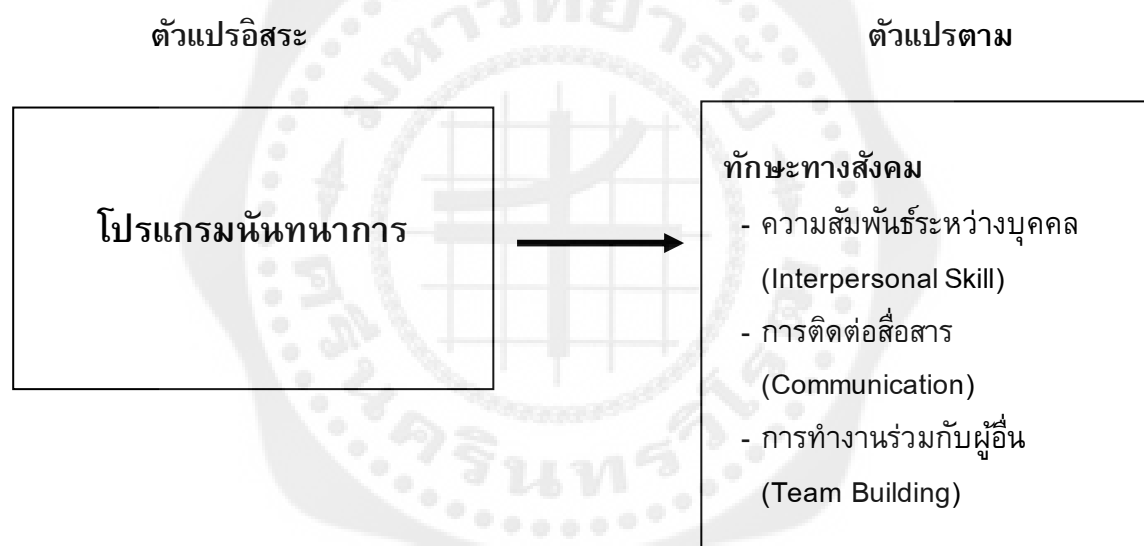
3. กิจกรรมนันทนาการ หมายถึง กิจกรรมในด้านต่างๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ในโปรแกรมที่มุ่งให้ผู้เข้าร่วมได้รู้ถึงการใช้ทักษะทางสังคม

4. ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5. เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 หมายถึง เด็กที่อยู่ในช่วงอายุ 10-12 ปี และกำลังศึกษาในช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

6. โรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิอุปถัมภ์) มิตรภาพที่ 100 หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตั้งอยู่เลขที่ 460 หมู่ที่ 3 ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 โรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิอุปถัมภ์) มิตรภาพที่ 100 ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการมีค่าทักษะทางสังคม สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ โดยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการ
 - 1.1 ความหมายของนันทนาการ
 - 1.2 ประโยชน์และคุณค่าของนันทนาการ
 - 1.3 ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ
2. แนวคิดโปรแกรมนันทนาการ
 - 2.1 หลักการจัดโปรแกรมนันทนาการ
 - 2.2 การพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ
3. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางสังคม
 - 3.1 ความหมายของทักษะทางสังคม
 - 3.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคม
 - 3.3 องค์ประกอบของทักษะทางสังคม
 - 3.4 พัฒนาการทางสังคมของเด็ก
 - 3.5 ความสัมพันธ์ของนันทนาการกับทักษะทางสังคม
 - 3.6 ทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม
4. โรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิปุณณิการ์) มิตรภาพที่ 100
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการ

ความหมายของนันทนาการ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 571) ให้ความหมายของคำว่า “นันทนาการ” คือ กิจกรรมที่ทำตามความสมัครใจในยามว่าง เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความตึงเครียด การสราญใจ

ซูซีพ เยาวพัตน์ (2543: 21) กล่าวว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่คนเราใช้เวลาว่างจากการปฏิบัติงานประจำโดยเข้าร่วมด้วยความสมัครใจและกิจกรรมที่ต้องไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และกฎหมายบ้านเมือง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา หรือความเจริญงอกงาม ทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จนรู้สึกมีความสุขสดชื่นกลับคืนมาสู่ภาวะปกติ

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 17 - 20) กล่าวว่า นันทนาการ หมายถึง กระบวนการในการ พัฒนาประสบการณ์หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลหรือสังคม โดยอาศัยกิจกรรมนันทนาการ เป็นสื่อช่วงเวลาอิสระอย่างสมัครใจ

เจ บี. แนช (สำนักพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ. 2550: 2; อ้างอิงจาก Jay B. Nash. 1995) ได้อธิบายไว้ในหนังสือปรัชญานันทนาการ (Philosophy of Recreation) ว่านันทนาการ หมายถึง การใช้เวลาว่างนั้นเพื่อประโยชน์และคุณค่าในทางดีงาม จากการเข้าร่วมในกิจกรรม ถ้าเป็นเด็ก ๆ จะเรียกกิจกรรมนั้นว่าการเล่น แต่หากเป็นผู้ใหญ่จะเรียกว่า นันทนาการ ส่วนเวลาว่าง (Leisure time) หมายถึง เวลาว่างจากกิจกรรมที่จำเป็นอื่น เช่น ว่างจากงานประจำ ว่างจากเวลา นอนและว่างจากเวลาที่ประกอบกิจวัตรประจำวัน

เจนกินส์ และ ไพแกรม (Jenkins; & Pigram. 2003: 412) ได้กล่าวถึง Recreation ตามภาษาอังกฤษในช่วงต้นศตวรรษที่ 16 คำว่า “Recreation” หมายถึง การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Re-creation) การเกิดใหม่ (Rebirth) การกระทำสิ่งที่สร้างสรรค์/ใหม่ (action of creative, a new) .ในปัจจุบัน Recreation บ่อยครั้งใช้แทนคำประสบการณ์นันทนาการการเล่น ประสบการณ์ การใช้เวลาว่าง การผ่อนคลาย กีฬา หรือประสบการณ์การท่องเที่ยว Recreation จึงหมายถึง กิจกรรมทั้งการเป็นฝ่ายกระทำ และถูกกระทำให้เกิดความสนุกสนานทั้งในร่มและกลางแจ้งที่เกิดขึ้น ในเวลาว่าง ไม่ใช่เวลาทำงาน

จากความหมายของนันทนาการที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรม ที่ทำในเวลาว่าง ทำด้วยความสมัครใจในยามว่าง เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ อันก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียด เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา หรือความเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จนรู้สึกมีความสุขสดชื่นกลับคืนมาสู่ ภาวะปกติ

ประโยชน์และคุณค่าของนันทนาการ

พริ่งพริ่ง บัญศิริ (2542: 37) กล่าวถึงประโยชน์ของนันทนาการดังนี้

1. ให้ความสนุกสนาน พบกับความสุขในชีวิตและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
2. ช่วยสร้างเสริมสุขภาพจิตแจ่มใส
3. ช่วยป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมและความประพฤติเกเรของเด็กกำจัด
ความ ไม่สงบสุขของสังคม
4. ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี รู้จักบำรุงสุขภาพ มีน้ำใจไม่เห็นแก่ตัวรู้จักเอื้อเพื่อ
เสียสละ ช่วยเหลือกัน
5. ช่วยในการพักผ่อนคนป่วย สร้างเสริมสมรรถภาพทางกายและจิตใจ
6. ช่วยสร้างความรักความสามัคคีในกลุ่ม ในชุมชนและสังคม
7. ช่วยสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ความสวยงามของสถานที่ ซึ่งจัดเพื่อ
นันทนาการจะเป็นแหล่งทางธรรมชาติ

สมบัติ กาญจนกิจ (2542: 43-45) ได้กล่าวถึงประโยชน์ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้บุคคล และชุมชนได้รับความสุข สนุกสนาน มีความสุขในชีวิต และใช้เวลาว่าง
ให้เกิดประโยชน์
 2. ช่วยให้บุคคล และชุมชนพัฒนาสุขภาพจิต และสมรรถภาพทางกายที่ดี เกิดความ
สมดุลของชีวิต
 3. ส่งเสริมการพัฒนาอารมณ์สุข กิจกรรมนันทนาการช่วยพัฒนาอารมณ์สุขรวมทั้ง
ความสุขสนุกสนาน และความสุขสงบ ลดความเครียด ความวิตกกังวล ทำให้อารมณ์แจ่มใส
และช่วยส่งเสริมให้รู้จักการพัฒนาการ ควบคุมอารมณ์ และบุคลิกภาพที่ดีอีกด้วย
 4. ส่งเสริมในเรื่องของกายบำบัดรักษา กิจกรรมนันทนาการเพื่อการบำบัด เป็นกรรมวิธี
และกิจกรรมที่จะช่วยรักษาคนป่วย ทั้งทางด้านร่างกาย และสุขภาพจิต เช่น งานอดิเรกประเภท
ประดิษฐ์ สร้างสรรค์และช่วยส่งเสริมความหวัง ความคิด และการใช้เวลาว่างแก่คนป่วยซึ่งกำลังต่อสู้
กับความทุกข์ทางกายหรือจิตใจ กิจกรรมนันทนาการประเภทกีฬานันทนาการช่วยส่งเสริม
การพัฒนาร่างกาย กิจกรรมนันทนาการทางสังคมช่วยสร้างขวัญกำลังใจของคนป่วย
 5. ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ และการทำงานเป็นทีม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ช่วยให้บุคคล
ได้แสดงออก และละลายพฤติกรรมของกลุ่มสร้างเสริมคุณค่าทางสังคม ฝึกการอยู่ร่วมกันอย่าง
มีความสุข กิจกรรมเกมกีฬา และกีฬาเพื่อการแข่งขัน และการอยู่ค่ายพักแรมช่วยฝึกการทำงาน
เป็นหมู่คณะ ลดความเห็นแก่ตัว เสริมสร้างความสามัคคี และความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ
- ชูชีพ เยาวพัฒน์ (2543: 26) ได้กล่าวว่าประโยชน์ของนันทนาการสรุปได้ดังนี้
1. ประโยชน์ต่อตนเอง กิจกรรมนันทนาการคนเรามีสุขภาพที่ทั้งร่างกายและจิตใจ
 2. ประโยชน์ต่อครอบครัว กิจกรรมนันทนาการทำให้ครอบครัวอบอุ่น

3. ประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมนันทนาการก่อให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียวในการทำงานร่วมกัน

อารี ตีรณปัญญา (1552: 8) กล่าวว่า คุณค่าของผู้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการนั้น จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม จะทำให้เกิดพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ทำให้ร่างกาย จิตใจ ฟันฟูสุขภาพปกติหายจากการเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า

จากความหมายของประโยชน์ของนันทนาการที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า นันทนาการ จะทำให้เกิดพัฒนาการและการฟื้นฟูสุขภาพปกติในทางด้านต่าง ๆ ได้แก่ การมีช่วยให้สุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี ช่วยให้สังคมได้รับความสุข รู้สึกสนุกสนาน มีความสุขในชีวิต ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ช่วยให้สังคมชุมชนพัฒนาสุขภาพจิต ส่งเสริมการพัฒนาอารมณ์สุข ส่งเสริมในเรื่องของกายบำบัดรักษา ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ และการทำงานเป็นทีม

ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ

นันทนาการเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการนำกิจกรรมไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในยามว่าง และมีความพึงพอใจ สุขใจ สามารถแบ่งกิจกรรมออกได้ ดังนี้ สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (2547: 45 - 54)

1. กิจกรรมนันทนาการศิลปหัตถกรรม (Art and Craft) หมายถึง การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยมือหรืองานศิลปะต่าง ๆ ที่ทำขึ้นด้วยมือ ดังนั้น จึงเป็นกิจกรรมเสริมทักษะความสามารถในการใช้มือสร้างงานฝีมือให้แก่ชุมชน เพื่อพัฒนาอารมณ์สังคมและสติปัญญา

2. กิจกรรมนันทนาการเกมและกีฬา (Game and Sport) เกมและกีฬาเป็นกิจกรรมที่ต้องการความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการเคลื่อนไหว สติปัญญา ความทนทานและพลังกำลังของร่างกายในการประกอบกิจกรรม ซึ่งบางกิจกรรมจะมีการใช้อุปกรณ์ประกอบ โดยมากมักจะจัดกิจกรรมประเภทนี้ในสถานที่ที่เป็นบริเวณกว้าง เช่น สนามหญ้า โรงยิมเนเซียม สระว่ายน้ำ ลานกว้าง เป็นต้น ในการเล่นหรือการแข่งขันก็จะมีกฎ กติกาในการเล่นเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เสมอภาค สนุกสนาน ตื่นเต้นและท้าทายความสามารถของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งยังมีหลากหลายกิจกรรมสามารถเลือกเข้าร่วมได้เหมาะสมทั้งวัยเด็ก ผู้ใหญ่ วัยสูงอายุ หญิง ชาย รวมทั้งคนพิการ ดังนั้นกิจกรรมประเภทนี้จึงได้รับความนิยมสูง สำหรับกิจกรรมประเภทเกมมีรูปแบบที่หลากหลายทั้งที่นิยมเล่นในท้องถิ่นชนบท จนกระทั่งเกมสร้างสรรค์ เกมคอมพิวเตอร์ เช่น เกมเบ็ดเตล็ด เกมนำไปสู่กีฬาใหญ่ เกมประกวด ฯลฯ

3. กิจกรรมนันทนาการงานอดิเรก (Hobby) จัดเป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณค่าชีวิตมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็ก เยาวชน วัยหนุ่มสาวและวัยผู้สูงอายุ เป็นการส่งเสริมการสร้างประสบการณ์ชีวิตเป็นการบำบัดทางกายและจิตใจ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล สังคม โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ งานอดิเรกประเภทสะสม ประเภทสร้างสรรค์ ประเภทงานปฏิบัติ และประเภทศึกษาหาความรู้

4. กิจกรรมนันทนาการดนตรีและการร้องเพลง (Music and Singing) เป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณค่าความสำคัญของชีวิตมนุษย์ ดนตรีจัดเป็นการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้เล่นและผู้ฟัง แต่เดิมเป็นการเลียนเสียงจากธรรมชาติ เช่น เสียงใบไม้ เสียงสัตว์ ต่อมาได้ดัดแปลงเสียงต่าง ๆ มาประกอบกันเป็นภาษาของการถ่ายทอดความรู้สึกซาบซึ้งในลักษณะของความสมหวังหรือผิดหวัง ซึ่งกลายเป็นเสียงร้องและเมื่อมีการนำเอาวัสดุอุปกรณ์ทั้งจากธรรมชาติและจากการประดิษฐ์ขึ้นมาใช้ประกอบจึงทำให้เกิดเสียงตามจินตนาการ ทำให้การดนตรีเริ่มมีเสียงตามลำดับบันไดเสียงเกิดเป็นเพลงต่าง ๆ กิจกรรมนันทนาการดนตรีและการร้องเพลงทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความผ่อนคลายและมีความสุข

5. กิจกรรมนันทนาการการเต้นรำ การฟ้อนรำและกิจกรรมเข้าจังหวะ (Dance and Rhythmic Activity) เป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายให้เข้ากับจังหวะดนตรีที่มีมาแต่โบราณ จุดประสงค์เพื่อความสนุกสนาน ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ แสดงออกถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรม และส่งเสริมการฝึกทักษะการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน

6. กิจกรรมนันทนาการการแสดงละครและภาพยนตร์ (Drama) เป็นกิจกรรมการแสดงออก เป็นการระบายอารมณ์หรือกิจกรรมของชีวิตประจำวัน การสร้างความรู้สึกการแสดงออกแห่งตน นันทนาการการละครเกิดได้หลายวิธี เช่น เกิดจากการแสดงพิธีการศาสนา การฝันหรือจินตนาการที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์สุข สนุกสนาน

7. กิจกรรมนันทนาการนอกสถานที่ (Outdoor Activity) เป็นกิจกรรมที่หลากหลายส่งเสริมให้บุคคลได้มีโอกาสใกล้ชิดธรรมชาติ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการเจริญเติบโตทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของบุคคลและสังคม แหล่งนันทนาการประเภทนี้ ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ฟาร์ม ค่ายพักแรม สวนสัตว์ ทะเล หรือศูนย์ชุมชนที่นอกเหนือจากสภาพแวดล้อมในบ้านหรือในห้องเรียน

8. กิจกรรมนันทนาการการเขียนและการพูด (Communication Activity) จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถและสามารถจัดได้ทุกระดับวัยและเพศ เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน การแสดงออกแห่งตนอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดการพัฒนาจินตนาการ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมแบบประหยัดได้และเป็นกิจกรรมที่เก่าแก่ของมนุษยชาติ กิจกรรมนันทนาการประเภทนี้ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การพูด

9. กิจกรรมนันทนาการทางสังคม (Social Activity) เป็นกิจกรรมที่เป็นกีฬาในสังคมของมนุษย์ในวาระและโอกาสต่าง ๆ กัน เป็นการส่งเสริมคุณค่าของสังคมประชาธิปไตย ช่วยพัฒนาคุณภาพของสังคม เช่น การจัดเลี้ยงในบางครั้งคราวเพื่อความสนุกสนาน มีการร้องเพลง มีการเล่นเกมต่าง ๆ กิจกรรมในครอบครัว กิจกรรมในสังคมใหญ่ เช่น งานปาร์ตี้ งานเต้นรำ การประชุมพบปะสังสรรค์ต่าง ๆ เป็นต้น

10. กิจกรรมนันทนาการพิเศษ (Special Activity) หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสเทศกาลพิเศษ อาจเป็นกิจกรรมการเล่นตามความสนใจของคนในหมู่บ้านหรือชุมชนนั้น ๆ มีการจัดเตรียมอาคารสถานที่เพื่อเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มาร่วมกิจกรรมกัน เปิดโอกาสให้บุคคลได้รู้จักสมาชิกใหม่ สร้างมนุษยสัมพันธ์ ร่วมกันทำงานเป็นทีม การจัดงานวันสงกรานต์ วันลอยกระทง ฯลฯ รวมทั้งกิจกรรมวันพิเศษของบุคคลในครอบครัว เช่น วันเกิด วันครบรอบแต่งงาน เป็นต้น

11. กิจกรรมนันทนาการอาสาสมัคร (Volunteer Activity) หมายถึง การอาสาสมัครเข้าไปช่วยเหลืองานสังคมหรือองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ในยามว่าง โดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นกิจกรรมอาสาสมัครที่ส่งเสริมในเรื่องจิตใจของบุคคลและสังคม อาสาสมัครเป็นการให้บริการโดยปราศจากสินจ้างรางวัล เป็นการเสริมทักษะและคุณภาพชีวิต การให้บริการอาสาสมัครเป็นการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติโดยอาศัยแรงงาน ความร่วมมือของคน กลุ่ม หน่วยงานเอกชน ชุมชน และองค์กรธุรกิจการค้าที่จะต้องจัดบริการชุมชน กิจกรรมนันทนาการอาสาสมัคร เช่น การอาสาพัฒนาชุมชน วัด โรงเรียน ต่าง ๆ เป็นต้น การดำเนินงานขององค์กรสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรมนันทนาการ

สุมิล ตั้งสัจพจน์ (2547: 7) ได้รวบรวมแนวคิดคิดและการวางแผนโครงการนันทนาการโดยกล่าวว่า จากการศึกษาได้มีนักวิชาการมากมายกำหนดของโปรแกรมนันทนาการไว้ดังนี้

โปรแกรม คือ โอกาส (โดยองค์กรทางนันทนาการ) ที่ทำให้บุคคลมีประสบการณ์ทางนันทนาการ ทางสังคม ทางกาย และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

โปรแกรม คือ กระบวนการที่ต่อเนื่อง

โปรแกรม คือ กระบวนการที่ใช้งบประมาณของบุคคลและแหล่งทรัพยากรบุคคลในการจัดนันทนาการ และกิจกรรมการใช้เวลาว่างให้กับชุมชน หรือสมาชิกขององค์กร

โปรแกรมนันทนาการ คือ กระบวนการของการวางแผนในการสร้างโอกาสสำหรับบุคคลที่จะมีการเข้าร่วมประสบการณ์ทางนันทนาการ

สตัมโบ และปีเตอร์สัน (Stumbo; & Peterson. 2004: 48-78) ได้กล่าวว่าโปรแกรมที่จัดให้นักเรียนถือเป็นการให้การศึกษาโดยผ่านการใช้เวลาว่าง เป้าหมายอยู่ที่การพัฒนา และการได้มาที่หลากหลายของทักษะ ความสัมพันธ์ของการใช้เวลาว่าง ทักษะ และความรู้ รวมทั้งยังได้สรุปถึงการเข้าร่วมนันทนาการที่เป็นองค์ประกอบของการให้บริการ โดยแบ่งชนิดของโปรแกรมการเข้าร่วมนันทนาการไว้ดังนี้

1. กิจกรรมต้องการผู้เข้าร่วมจำนวนมากและมีการบริหารโครงสร้าง เช่น กิจกรรมที่มีตลอดฤดูกาล หรือช่วงใดช่วงหนึ่ง
2. กิจกรรมทำให้กลุ่มสนุกสนานและอำนวยความสะดวกโดยการบริหารโครงสร้าง ตัวอย่างกิจกรรม เช่น ละคร ศิลปะงานประดิษฐ์ และดนตรี รวมถึงจัดตั้งกลุ่ม

3. กิจกรรมที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะเจาะจง และสถานที่ หรืออุปกรณ์ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของ เช่น ฟิตเนสและออกกำลังกาย การทำเซรามิค

4. การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เฉพาะเจาะจง สถานที่ หรืออุปกรณ์ที่ใช้โดยผู้เข้าร่วมสำหรับการปฏิบัติกิจกรรม เช่น สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น สระว่ายน้ำ

จากความหมายของโปรแกรมนันทนาการ ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า โปรแกรมนันทนาการเป็นโปรแกรมการศึกษาโดยผ่านการใช้เวลาว่าง มีเป้าหมายอยู่ที่การพัฒนาและการได้มาที่หลากหลายของทักษะทำให้บุคคลมีประสบการณ์ทางนันทนาการ ทางสังคม ทางกาย และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

หลักการจัดโปรแกรมนันทนาการ

อเนก หงษ์ทองคำ (2542: 89-93) กล่าวว่า การจัดโปรแกรมนันทนาการ จะต้องศึกษาข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม แนวโน้มของชุมชน รายละเอียดของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการในด้านการเจริญเติบโตพัฒนาการ ความสนใจของแต่ละระดับอายุ ข้อมูลด้านสังคม จิตวิทยา สำนวณสถานที่ ผู้นำ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในกิจกรรม การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะเวลาและกิจกรรม ซึ่งในการสร้างโปรแกรมนั้น มีองค์ประกอบดังนี้

วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

วัตถุประสงค์ของโปรแกรมนับตั้งต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้มีสุขภาพดี (Emotional and physical Health)
2. ส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพ (Character development)
3. ส่งเสริมให้ความสนใจกว้างขวาง (Widening interest)
4. ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี (Citizenship)
5. ส่งเสริมทักษะ (Skill)
6. ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม (Social living)
7. ส่งเสริมให้รู้คุณค่าทางเศรษฐกิจ (Economic value)
8. ส่งเสริมให้ใช้เพื่อความบันเทิงได้ยาวนาน (Long – range enjoyment)

องค์ประกอบการสร้างโปรแกรม

องค์ประกอบที่ควรพิจารณาก่อนการสร้างโปรแกรม ได้แก่ (อเนก หงษ์ทองคำ. 2542: 89-93)

1. อายุของผู้เข้าร่วมกิจกรรม (Age) อันประกอบด้วย การเจริญเติบโตทางกาย (Growth) พัฒนาความสามารถ (Development) และความสนใจ (Interest)
2. ความแตกต่างเรื่องเพศ ซึ่งประกอบด้วย การเจริญเติบโตทางกาย พัฒนาความสามารถ ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. ชนิดของชุมชน (Type of community) ซึ่งแบ่งได้เป็น
 - 3.1 ชุมชนเมือง แบ่งเป็น ชุมชนเมืองหนาแน่นและชุมชนเมืองแออัด
 - 3.2 ชุมชนชนบท แบ่งเป็น ชุมชนชนบทเป็นกลุ่มและชุมชนชนบทกระจัดกระจาย
 4. สภาพสังคม (Sociology) ประกอบด้วย
 - 4.1 บรรทัดฐาน (Norms) มุ่งองค์ประกอบ เรื่องวิถีประชา ศีลธรรมและกฎหมาย
 - 4.2 สถานภาพและบทบาท (Status and role)
 - 4.3 วัฒนธรรม (Culture)
 5. ประเภทของหน่วยงานที่จัดนันทนาการ
 - 5.1 หน่วยงานของรัฐ (Public agency)
 - 5.2 หน่วยงานเอกชน (Private agency)
 - 5.3 หน่วยงานธุรกิจ (Commercial agency)
 - 5.4 หน่วยงานอาสาสมัคร (Voluntary agency)
 6. ขนาดของกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม (Size of group) ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ขนาด คือ กลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่
 7. ประเภทของผู้ใช้บริการ ผู้บริหาร ผู้จัดการ ผู้นำ
 8. สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (Place and facilities) ให้พิจารณาเรื่องขนาดพื้นที่จำนวนเพียงพอใช้และความทันสมัย
 9. ทักษะพื้นฐานของผู้เข้าร่วม (Basic skill)
 10. ระยะเวลา (Time) ความเหมาะสมของเวลาที่เหมาะสมกับตัวกิจกรรมรวมถึงความยากง่ายของกิจกรรมกับเวลา
 11. กิจกรรมอื่นที่มีอยู่ในพื้นที่ (Other local recreation program) อันได้แก่กิจกรรมและโปรแกรมนันทนาการที่เป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมที่จัดขึ้น
- ลำดับขั้นตอนการเขียนโปรแกรม
- การเขียนโปรแกรมมีลำดับขั้นตอนดังนี้ (อเนก หงษ์ทองคำ. 2542: 89-93)
1. กำหนดวัตถุประสงค์โปรแกรมให้ชัดเจน
 2. ศึกษารายละเอียดของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการในด้านการเจริญเติบโตพัฒนาการความสนใจของแต่ละระดับอายุ
 3. ศึกษารายละเอียดสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการในด้านสังคมและจิตวิทยา
 4. ศึกษารายละเอียดสภาพสิ่งแวดล้อมและแนวโน้มของชุมชน
 5. สำรวจสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในกิจกรรม
 6. กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวข้างต้น

การพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ

สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2547: 18) ได้สรุปถึงการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการ ต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบในการออกแบบโปรแกรมดังนี้

1. บทบาทของผู้นำ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ
 - 1.1 การนิเทศ ควบคุมดูแลโดยทั่วไป กฎแห่งความปลอดภัย
 - 1.2 โครงสร้างโปรแกรมผู้นำโปรแกรมควรจะต้องต่อเนื่องในตัวกิจกรรมที่บุคคลสามารถที่เข้าร่วมได้
 - 1.3 มีอิสระในการควบคุมองค์กร สามารถตัดสินใจ และควบคุมในองค์กรได้
 - 1.4 ความหลากหลาย จัดหาอุปกรณ์และไม่เสียค่าใช้จ่าย
2. ขอบของเนื้อหาในโปรแกรมมีการแบ่งประเภทเป็นกลุ่มๆ เช่น กิจกรรมทางนันทนาการนอกสถานที่ การเดินทางและการท่องเที่ยว
3. สิ่งที่ผู้เข้าร่วมควรคำนึงถึงขนาดของกลุ่มและการมีปฏิสัมพันธ์ธรรมชาติและความมากมายของการเข้าร่วม ความรับผิดชอบของผู้เข้าร่วม
4. รูปแบบโครงสร้างกิจกรรม
 - 4.1 การแข่งขัน
 - 4.2 ระดับชั้น
 - 4.3 สโมสร
 - 4.4 เป็นกิจกรรมกลางแจ้ง
 - 4.5 กลุ่มเข้าร่วมน่าสนใจ
 - 4.6 มีกิจกรรมพิเศษ

วงจรการพัฒนาโปรแกรมมีกระบวนการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดอ้างอิงอยู่กับปรัชญาหรือพันธกิจของหน่วยงานหรือองค์กร
2. ประเมินผู้เข้าร่วม ความต้องการของชุมชนและความสนใจ ศักยภาพของหน่วยงานและแหล่ง ทรัพยากร
3. จำแนกโปรแกรมนันทนาการออกเป็นเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์
4. ดูถึงความเป็นไปได้ของโปรแกรม การสร้างโปรแกรม และรูปแบบการบริการ
5. แผนข้อมูลการสร้างโปรแกรม ตาราง เจ้าหน้าที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และสถานะการเงิน
6. การนำโปรแกรมไปใช้ ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ การลงทะเบียน การดำเนินการ
7. การประเมินผลโปรแกรมกับการดัดแปลงผลตอบรับที่ต่อเนื่อง และข้อเสนอแนะสำหรับการกระทำในอนาคต

โรสแมนและชลัตเตอร์ (สุวิมล ตั้งสัจพจน์. 2547: 18; อ้างอิงจาก Rossman; & Schlatter .n.d.) กำหนดวงจรการพัฒนาโปรแกรมไว้ดังนี้

1. พันธกิจ ดูถึงภายใน และภายนอกของสิ่งแวดล้อมที่พัฒนา
2. กลยุทธ์ คำแนะนำ
 - 2.1 กิจกรรมหลัก
 - 2.2 เหตุการณ์ กำหนดการ
 - 2.3 การใช้บริการ
 - 2.4 สถานที่
 - 2.5 สิ่งอำนวยความสะดวก

3. นำกลุ่มเป้าหมายไปจัดเข้ากับโปรแกรม เพื่อที่จะพัฒนา
4. เป้าประสงค์ของโปรแกรม ผลที่ได้รับจากโปรแกรม
5. การออกแบบโปรแกรม วางแผนโปรแกรม
6. เขียนแผนของโปรแกรม เพื่อที่จะดำเนินโปรแกรม
7. การนำโปรแกรมไปใช้ มีการดำเนินงาน บริหารจัดการ
8. ประเมินผลโปรแกรมดูถึงความคุ้มค่า
9. ตัดสินใจที่จะกำหนดโปรแกรม ดัดแปลง ตัดส่วนที่ไม่ดีทิ้ง หรือดำเนินการต่อไป

ซึ่งจะเห็นว่า ขั้นที่ 1-2 เป็นการดูถึงวัฒนธรรมขององค์กรที่จะจัดโปรแกรม ส่วนขั้นที่ 3-5 จะเป็นการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาโปรแกรม ขั้นที่ 6-7 จะเป็นการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ขั้นที่ 8-9 เป็นการวิเคราะห์และติดตามผล ซึ่งทั้งหมดเป็นการพัฒนาโปรแกรม

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางสังคม

ความหมายของทักษะทางสังคม

วิลสลัซซ์ ชวาลลี (2542: 40) ได้กล่าวถึง ทักษะทางสังคมไว้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดี สามารถอ่านสถานการณ์ทางสังคมและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้อย่างแม่นยำ มีปฏิสัมพันธ์ที่ราบรื่นได้ สามารถใช้ทักษะเหล่านี้ในการชักจูงและเป็นผู้ดำเนินการประนีประนอมและยุติข้อโต้แย้งเพื่อให้เกิดการร่วมมือกันและทำงานเป็นทีมได้

นฤมล บุญแต่ง (2550: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของทักษะทางสังคม (Social skill) ว่า หมายถึง ความชำนาญความถนัดที่เกี่ยวกับผู้คน เช่น ความชำนาญในการติดต่อกับผู้คน ซึ่งถ้าขาดทักษะในการติดต่อกับผู้คนแล้ว อาจทำให้การทำงานไม่เป็นไปอย่างที่หวังไว้ ถึงแม้ว่า จะมีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ เป็นอย่างดีก็ตาม

พิมลวรรณ สมมาตรย์ (2546: 12) ได้กล่าวถึง ทักษะทางสังคมว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกัน สามารถจัดการกับสภาพอารมณ์ในลักษณะต่างๆ เพื่อให้เกิดการปรับตัว

ได้เป็นอย่างดี ทั้งกับเพื่อนและคนแปลกหน้าสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น ซึ่งทักษะทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น การแสดงออกทั้งทางด้านถ้อยคำและท่าทางที่เหมาะสม ด้วยการรู้จักบทบาทของผู้นำและบทบาทของสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของกลุ่มหรือสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้และการฝึกฝนจากประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและบุคคลอื่นๆในสังคมอีกด้วย

อุษณีย์ โพธิ์สุข (2545: 120) ได้ให้ความหมายของทักษะทางสังคมไว้ว่า ทักษะทางสังคมเป็นความสามารถที่เรารู้จัก เข้าใจความรู้สึก ความต้องการทางจิตใจ หรือความต้องการต่างๆของคนเราที่เกี่ยวข้องด้วย รวมทั้งรู้จักที่จะสร้างสานสายสัมพันธ์ให้มั่นคงด้วยความรักความเอาใจใส่เอื้ออาทรต่อผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง รู้จักการแสดงออกอย่างเหมาะสมต่อสภาพการณ์ต่างๆ

โกลแมน (Goleman. 1998: 95) ให้ความหมายของว่า ทักษะทางสังคมเป็นความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพและสายสัมพันธ์กับบุคคลอื่นตลอดจนสามารถที่จะค้นพบสิ่งที่เป็นพื้นฐานร่วมกันของคนในองค์กร และทำให้คนในองค์กรมีความสามัคคีปรองดองกัน

เกรสแฮม (Gresham. 2002: 403-432) ได้กล่าวว่า เพียงแค่ไม่รู้เกี่ยวกับการแสดงออกสังคมอย่างไรหรือไม่รู้ว่าควรแสดงออกอย่างไรต่อสถานต่างๆ ถือว่าขาดทักษะทางสังคมแล้ว ซึ่งเด็กและเยาวชนมีปัญหาอยู่ 2 อย่าง คือ “การไม่สามารถที่จะทำ” หมายถึงไม่รู้ว่าจะแสดงออกต่อสังคมอย่างไร และ “การไม่ทำ” หมายถึงเด็กและเยาวชนอาจจะรู้ว่าควรแสดงออกอย่างไร แต่ไม่ทำหรือไม่แสดงออกให้เหมาะสมนั่นเอง

มหาวิทยาลัยซินซินเนติ (ดาร์วอร์ธ กล่อมเกลี้ยง. 2546: 9 - 10; อ้างอิงจาก The University of Cincinnati. 2002: Online) แสดงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางสังคมว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารระหว่างบุคคลและการตีความหมายของข่าวสาร
2. ทักษะทางสังคมสำคัญมากต่อการพัฒนาการเรียนรู้ และทำให้บรรลุเป้าหมายที่บุคคลมุ่งหวังที่จะถ่ายทอด การปฏิสัมพันธ์จะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ประสบการณ์เดิม และสิ่งที่ประทับใจในตัวบุคคลอื่นที่ได้พบเห็น
3. ประกอบด้วยคำที่มีรายละเอียดซับซ้อนมาก (เกี่ยวกับความหมายของคำในภาษา คำศัพท์ และประโยค) และพฤติกรรมที่นอกเหนือจากการใช้ภาษา (การใช้กิริยาท่าทาง เช่น สายตาส่งการแสดงออกทางใบหน้า)
4. มีอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูและสังคมที่เป็นสมาชิกอยู่
5. สามารถเพิ่มขึ้นได้จากการเสริมแรงทางสังคมจากบุคคลอื่น ซึ่งการให้รางวัลนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่น่าพอใจ
6. เป็นการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามธรรมชาติ ซึ่งแสดงออกในโอกาสและเวลาที่เหมาะสม
7. เป็นผลมาจากองค์ประกอบของสภาวะแวดล้อม ตลอดจนอายุ เพศ และสถานภาพ

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมนั้น หมายถึง ความสามารถในการควบคุมและจัดการสภาพอารมณ์ในลักษณะต่างๆ ให้มีความเหมาะสมเพื่อที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น โดยอาศัยความสามารถที่จะสื่อสาร ความกล้าที่จะสบตาเวลาพูดคุย กล้าเริ่มสนทนาก่อน การรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง สามารถที่จะทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นได้ดี รับรู้อารมณ์ของบุคคลอื่นได้และแสดงบทบาทที่ถูกต้อง ถูกกาลเทศะเมื่ออยู่ในสังคม

ความสำคัญของทักษะทางสังคม

การจะให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพื่อนำไปแก้ปัญหาหรือพัฒนาชีวิตประจำวันนั้น เนื้อหาสาระที่ต้องเรียนรู้คือ ความรู้พื้นฐานทักษะอาชีพ ทักษะการแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิต และทักษะ ทางสังคม เพื่อการประสานสัมพันธ์และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งทักษะเหล่านี้ คือ ทักษะชีวิต (Life skill) ที่ทุกคนต้องมีต้องเรียนรู้ และเรียนรู้อยู่ทุกขณะตลอดชีวิต กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 90-91)

อุษณีย์ โพธิ์สุข (2545: 120) กล่าวว่าทักษะทางสังคมเป็นทักษะสำคัญที่ทำให้คนประสบความสำเร็จในชีวิตในอนาคตได้ ทักษะทางสังคมจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของความสามารถทางความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของมนุษย์

สมาคมนักจิตวิทยาโรงเรียนแห่งชาติ (National Association of School Psychologists. 2002) ได้เสนอแนะว่า ทักษะทางสังคมที่ดีเป็นสิ่งสำคัญ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ พฤติกรรม สังคมและครอบครัว และความปลอดภัยในโรงเรียน

สรุปได้ว่าความสำคัญของทักษะทางสังคม เป็นทักษะสำคัญที่ทำให้คนประสบความสำเร็จในชีวิตในอนาคตได้ ทำให้มนุษย์สามารถที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ พฤติกรรม สังคมและครอบครัว

องค์ประกอบของทักษะทางสังคม

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544: 22-23) ได้นำเสนอองค์ประกอบของทักษะทางสังคมไว้ดังนี้

1. สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ต่อผู้อื่น
2. สื่อสารได้อย่างชัดเจนตรงไปตรงมา รู้จักฟังและรู้จักโต้ตอบ
3. รู้จักประเมินสถานการณ์ รู้จักว่าตนเองควรปฏิบัติอย่างไร
4. จัดการกับความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. สามารถประนีประนอมและร่วมมือกับผู้อื่นได้
6. มีความเป็นผู้นำ
7. รู้จักโน้มน้าวจิตใจคน สร้างความร่วมมือร่วมใจ แรงบันดาลใจและความกระตือรือร้นให้เกิดขึ้น ในกลุ่ม

ลอรา แคน (ดาราวรรณ กล่อมเกลี้ยง. 2546: 10; อ้างอิงจาก Laura Can. n.d.) ได้เสนอทักษะทางสังคมที่ต้องการในการทำงานร่วมกัน ดังนี้

1. เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลง
2. สรรเสริญ
3. แบ่งปันสิ่งของ
4. ร้องขอความช่วยเหลือ
5. ใช้เสียงในที่สงบ
6. มีส่วนร่วมอย่างเท่าๆ กัน
7. พูดเรื่องที่สุภาพ
8. สนับสนุนการทำงาน
9. ใช้ประโยชน์จากการจำชื่อ
10. ให้กำลังใจผู้อื่น
11. ติดต่อสื่อสารได้อย่างชัดเจน
12. แก้ไขปัญหาความขัดแย้ง
13. ทำตามคำแนะนำ
14. ถอดความ
15. จัดการกับวัตถุสิ่งของ
16. ยึดถือหมู่คณะ
17. รอคอยอย่างอดทน
18. รับฟังอย่างกระตือรือร้น
19. ยอมรับความแตกต่าง
20. แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
21. จัดบันทึกความคิด, ความรู้
22. แบ่งปันภาระหน้าที่
23. ยกย่องคนที่ประสบความสำเร็จ
24. ช่วยเหลือผู้คน

แคมเบล และซีเบอร์สไตน์ (Campbell; & Siperstein. 1994: 90) ได้นำเสนอลักษณะทักษะทางสังคมที่จำเป็นจะต้องมีในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาไว้ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การสนทนา ได้แก่ การเริ่มบทสนทนา การมีส่วนร่วมในการสนทนา
2. การสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ การเข้าแทรกในกิจกรรมการเล่น/ กิจกรรมการเรียน การมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม การทำงานร่วมกัน การออกจากกลุ่ม การทำงานในกลุ่มย่อย/ กลุ่มใหญ่ การเข้ากลุ่มในชั้นเรียน/ในสนามเด็กเล่น การขอความช่วยเหลือ การยอมรับความช่วยเหลือ การรักษามิตรภาพความเป็นเพื่อนการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น การเล่นกับบุคคลอื่น การการเล่นอย่างร่วมมือ การเล่นในกลุ่มใหญ่ การทำงานกับบุคคลอื่น

3. การจัดการตนเอง ได้แก่ การจัดการกับความอึดอัดใจ การตอบสนองต่อถูกล้อเลียน การจัดการกับความเหงาการจัดการกับความผิดหวัง การแสดงออกเมื่อถูกปฏิเสธจากผู้อื่น การจัดการกับความรู้สึกตนเองเมื่อถูกปฏิเสธจากผู้อื่น การจัดการความกดดันจากเพื่อน การหลีกเลี่ยงกับความขัดแย้ง การยอมรับสมาชิกใหม่ การทำงานโดยลำพัง

กรมวิชาการ (2546: 50) ได้กำหนดกรอบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับทักษะทางสังคมในงานวิจัยนี้ได้ 3 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย

ด้านที่ 1 การพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การพึ่งพาตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง

ด้านที่ 2 การพัฒนาการทำงานและการดำเนินชีวิต ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความสะอาด

ด้านที่ 3 การพัฒนาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้แก่ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรัก สามัคคี ความอดกลั้น ความเสียสละ

สมาคมนักจิตวิทยาโรงเรียนแห่งชาติ (National Association of School Psychologists. 2002) ได้แบ่งทักษะทางสังคมแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ

1. ทักษะเพื่อความอยู่รอด (Survival Skills) เช่น การฟัง การปฏิบัติตามคำสั่ง ไม่สนใจต่อสิ่งรบกวน การพูดด้วยความกล้าหาญและเหมาะสม การให้รางวัล เป็นต้น

2. ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal Skills) เช่น การแบ่งปัน การขออนุญาต การเข้าร่วมกิจกรรม การรอย่อยผลัดเปลี่ยน เป็นต้น

3. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem-Solving Skills) เช่น การขอความช่วยเหลือ การขอโทษ การยอมรับผลที่เกิดขึ้น การตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น

4. ทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง (Conflict Resolution Skills) ได้แก่ การจัดการกับการถูกล้อเลียน การสูญเสีย การใส่ความ การออกไปจากสถานการณ์เมื่อได้รับความกดดันจากเพื่อน เป็นต้น

ออลฮอฟ (Ollhof. 2004: 18) ได้แบ่งทักษะทางสังคมออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้ คือ

1. ความเชื่อมั่น (Confidence) 2. การควบคุมตนเอง (Control) 3. การจัดการปัญหา (Coping) 4. การสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ (Curiosity) 5. การสื่อสารกับผู้อื่น (Communication) 6. การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Community Building) 7. การสลายความขัดแย้ง (Conflict Resolution)

จากข้อมูลที่ได้ทำการค้นคว้าจากนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะทางสังคมเอาไว้มากมาย ผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น ให้ความสอดคล้องกับการนำไปใช้ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา โดยสามารถแบ่งทักษะทางสังคมออกได้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึง ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่ กลุ่มเพื่อน หรือบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งประกอบด้วย การเข้าใจตนเองและผู้อื่น ความเป็นตัวของตัวเอง การยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น การให้ การรับ การจัดการตนเอง และการควบคุมตนเอง

2. ด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการแลกเปลี่ยนความคิด

ข้อมูลข่าวสาร หรือข้อความระหว่างบุคคล การใช้คำพูด การเขียน กริยาท่าทางและศิลปะของการแสดงออกทางอารมณ์ และความคิด ประกอบด้วย การนำเสนอที่ดี การเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยการเข้าใจพื้นฐานของทักษะการ การแสดงออก. การรับฟังผู้อื่น การฟังโดยไม่สนใจต่อสิ่งรบกวน การพูดด้วยมั่นใจและเหมาะสม การมีส่วนร่วมในการสนทนา

3. ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการติดต่อและทำงานกับ

บุคคลอื่นๆ ในสังคม โดยวิธีการประนีประนอม ยอมรับและโต้ตอบอย่างมีเหตุผล ซึ่งประกอบด้วย การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การจัดการปัญหา การคลายความขัดแย้ง การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม การรู้หน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง

พัฒนาการทางสังคมของเด็กตอนปลาย

สุชา จันทน์เอม (2543: 48, 53) ได้กล่าวว่า วัยเด็กตอนปลาย อายุ 10-12 ปี เด็กวัยนี้จะปลีกตัวออกจากบุคคลในครอบครัว จะชอบอยู่ในหมู่เพื่อนและมีความเห็นว่าหมู่คณะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเขามาก จึงมักการแต่งตัวพูดจาและนิยมสิ่งต่างๆ เหมือนเพื่อน การที่เด็กจะมีความสุขความพอใจกับกลุ่มเพื่อนของตน ถ้ามากไปอาจจะทำให้เด็กละเลยหน้าที่ของตนได้ เด็กวัยนี้จะเริ่มเป็นตัวของตัวเอง ชอบตัดสินใจเอง ไม่ชอบให้ผู้ใหญ่เข้ามายุ่งเกี่ยวเรื่องส่วนตัว ชอบความเป็นอิสระ มักเชื่อความคิดของตนเอง ระยะนี้เด็กชายและเด็กหญิงจะเล่นด้วยกันน้อยลง เด็กจะเริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศระยะแรกสนใจเพื่อนต่างเพศเป็นกลุ่มๆ รวมๆ กันไปก่อน ระยะหลังจึงเลือกสนใจเฉพาะคนลักษณะการคบเพื่อนยังไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนเพื่อนอยู่เสมอ ระยะนี้เด็กจะค่อยๆ พึ่งตัวเองมากขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมพึ่งตัวเองเมื่อเป็นผู้ใหญ่ เด็กชายจะมีความสามารถในการรวมกลุ่มได้นานกว่าและคบเพื่อนได้ดีกว่าผู้หญิง เพื่อนที่ถูกใจมักจะมีเพียงคนเดียวหรือสองคน ส่วนเด็กผู้หญิงจะมีเพื่อนถูกใจ 3 – 5 คน การเล่นเป็นกลุ่มของเด็กวัยนี้จะช่วยให้เด็กมีความกล้า รู้จักใช้ความคิดและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

เพย์น และเบอร์เนล (สุวิมล ตั้งสัจพจน์. 2547: 49; อ้างอิงจาก Payne; & Barnelt. 2006) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาได้อธิบายพัฒนาการจากมุมมอง 3 ด้าน คือ

1. ความสามารถทางกาย ได้แก่ ความเจริญทางการ พัฒนาการทางกลไก พัฒนาการรับรู้และกายสัมผัส

2. ความสามารถในการรับรู้ ได้แก่ การคิด เหตุผล การเรียนรู้ ความทรงจำ ความเฉลียวฉลาด และภาษา

3. คุณลักษณะทางสังคมและอารมณ์ ได้แก่ บุคลิกภาพ พัฒนาการทางอารมณ์ และจริยธรรม แนวคิดของตน ความเป็นเอกลักษณ์ และความสัมพันธ์ทางสังคม

พัฒนาการทั้ง 3 ด้าน ใช้ในการอธิบาย 7 ช่วงระยะของชีวิต ประกอบด้วย

1. วัยทารก ช่วงอายุ 0-2 ปี
2. วัยเด็กตอนต้น ช่วงอายุ 3-6 ปี
3. วัยเด็กตอนกลางและตอนปลาย ช่วงอายุ 7-12 ปี
4. วัยรุ่น ช่วงอายุ 13-19 ปี
5. ผู้ใหญ่ตอนต้น ช่วงอายุ 20-39 ปี
6. ผู้ใหญ่ตอนกลาง ช่วงอายุ 40-59 ปี
7. ผู้ใหญ่ตอนปลาย ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป

โดยในวัยเด็กตอนปลายช่วงอายุ 7-12 ปี มีพัฒนาการการทำงานที่ฉลาดขึ้นเนื่องจากทักษะการรับรู้ กลไก มีความซับซ้อนและจัดระเบียบเรียงได้ดีขึ้น ถึงแม้ว่าความเจริญทางร่างกายเริ่มช้าลงและค่อนข้างคงที่ มีทักษะในการเคลื่อนย้ายวัตถุ ความสนใจในสิ่งต่างๆ ได้ยาวนานขึ้น คิดอย่างมีเหตุผลขึ้น มีมิตรภาพและความเป็นเพื่อนกับคนอื่นมากขึ้น

ในความสามารถด้านร่างกาย

ช่วงอายุ 10-12 ปี เริ่มแสดงถึงทักษะในการเคลื่อนไหวของร่างกายกับวัตถุ คล้ายกับความสามารถของผู้ใหญ่ การเคลื่อนไหวที่สับสน ความแม่นยำแน่นอน และความซับซ้อนที่จำเป็นต่อการทำกิจกรรมที่มีคุณภาพและเล่นดนตรีที่ยากๆ เด็กวัยนี้พร้อมที่จะทำได้

ความสามารถในการรับรู้

เด็กวัย 9-10 ปี มีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและจำข้อมูลต่างๆ ได้ดี ขบวนการคิด การพิจารณาหลักฐาน การวางแผนล่วงหน้า การคิดอย่างมีเหตุผล การสร้างสมมติฐานและพยายามที่จะหาเหตุผลของตน พยายามค้นหาความเข้าใจในหลักการของเหตุผลประยุกต์ไปใช้ตามรูปธรรม และสามารถสื่อสารได้ชัดเจน

คุณลักษณะทางสังคมและอารมณ์

เด็กวัยนี้อยู่ในสังคมของพ่อแม่และผู้ปกครอง สิ่งที่ได้รับมีทั้งความขยันและปมด้อยมีโอกาสอยู่กับเพื่อนซึ่งนำไปสู่การรับรู้ถึงความสามารถของตน ยอมรับกลุ่มเพื่อนและเห็นถึงความสำคัญของมิตรภาพส่วนบุคคล งานวิจัยได้จำแนกงานของความเป็นมิตรภาพของเด็กวัยนี้ (Goltman; & Parker. 1987) 6 ประการ คือ

1. ความเป็นเพื่อน คือ เป็นคู่หู เล่นเล่นที่ใช้เวลาทำกิจกรรมด้วยกัน
2. สิ่งกระตุ้น (Stimulation) คือ ให้ข้อมูลที่น่าสนใจ ตื่นเต้นและบันเทิง
3. สนับสนุนทางกาย คือ ให้เวลา แห่หลังข้อมูลและความช่วยเหลือ
4. สนับสนุน Ego คือ คาดหวังการสนับสนุน กระตุ้น และให้ผลสะท้อนกลับช่วยให้คงไว้การประทับใจตัวเองในความสามารถ สิ่งดึงดูดใจและคุณค่า
5. การเปรียบเทียบทางสังคม คือ ให้ข้อมูลในตำแหน่งที่เด็กยืนและมีความสัมพันธ์กับคนอื่น

6. สนิทสนมและความรัก คือให้ความอบอุ่น ความใกล้ชิด ความเชื่อใจ ความสัมพันธ์กับคนอื่น

ศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2549) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมว่าเป็นพัฒนาการสำคัญอีกด้านหนึ่งในการดำรงชีวิต เมื่อเผชิญต่อสิ่งเร้าและปัญหาต่างๆ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมจะเกิดขึ้นโดยลำดับ ตั้งแต่วัยทารก (0 -1 ปี) ซึ่งเริ่มจากความผูกพันระหว่างแม่และทารก ตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์และหลังคลอดก่อให้เกิดการปรับตัวที่ดีระหว่างทารกและพ่อแม่ ทำให้ทารกเกิดความรู้สึกไว้วางใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Sense of Trust) ในขณะเดียวกันทารกจะมีพัฒนาการไปสู่ความเป็นตัวตนของตนเองที่แยกจากพ่อแม่ เรียกว่า Sense of Self และเมื่อเข้าสู่ปฐมวัย (2-6 ปี) พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมมีความก้าวหน้าขึ้น โดยเด็กจะเป็นตัวของตัวเอง (Stage of Autonomy) และอยากจะทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเอง (Stage of Initiative) แต่ยังคงมีความผูกพัน ใกล้ชิดกับพ่อแม่ และมีความสัมพันธ์กับคนอื่นมากขึ้น ซึ่งจะเชื่อมต่อไปเมื่อเด็กเข้าสู่วัยกลางและปลาย (อายุ 6-12 ปี)

เด็กในช่วงวัยนี้ (อายุ 6-12 ปี) เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ได้แก่ เริ่มเข้าโรงเรียนอย่างเป็นทางการ (Formal Schooling) สามารถพัฒนาทักษะต่างๆ ได้ง่าย เป็นวัยที่ดูดซับคำนิยม วัฒนธรรมและสิ่งต่างๆ รอบตัว และเป็นวัยที่จะพัฒนาตนไปสู่ความสำเร็จ (Stage of Industry) พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมของเด็กวัยนี้ ประกอบด้วยการให้ความหมายต่อตัวเอง (Self-concept) การสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) การสร้างความสามารถทางจิตสังคม (Psychosocial competence) ที่เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม ที่ทำให้ตนเองพึงพอใจและเป็นที่ยอมรับในสังคม พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมที่เหมาะสมของเด็กวัยนี้ จะนำไปสู่พัฒนาการที่ดีในช่วงวัยรุ่นต่อไป

ความสัมพันธ์ของนันทนาการกับทักษะทางสังคม

โยเดอร์ (สุวิมล ตั้งสัจพจน์. 2547: 97; อ้างอิงจาก Yoder. 2006: 54) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการใช้เวลาว่างนั้นจะมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาทางกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม ในวัยเด็ก (อายุแรกเกิด ถึง 12 ปี) การเล่นและการใช้เวลาว่างช่วยให้เกิดกระบวนการทางสังคม

บาเรโร่ และเวลส์ (Bararro; & Wells. 2009) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า โปรแกรมนันทนาการนั้นจะช่วยปรับปรุงสุขภาพ และส่งเสริมกิจกรรมทางกายของประชาชน ฉะนั้นจึงขึ้นอยู่กับผู้นำนันทนาการต้องพิจารณาถึงอายุของผู้เข้าร่วม และต้องมีความเข้าใจพื้นฐานต่อพัฒนาการทางร่างกายและสติปัญญาที่เหมาะสมก่อนที่จะวางแผนโปรแกรมให้เกิดประสบการณ์ที่มีความหมายก่อนนำไปใช้

ฮาร์ด และแอนเดอร์สัน (Hurd; & Anderson. 2011) ได้ให้ความคิดเห็นในด้านสาขานันทนาการว่า การจัดประสบการณ์แก่ผู้เข้าร่วมต้องขึ้นอยู่กับตัวแปร 2 ตัว คือ ความสามารถของ

ผู้เข้าร่วม และ โปรแกรมที่จัดต้องเหมาะสมกับอายุของผู้เข้าร่วม อีกประการหนึ่ง การเข้าร่วม
นันทนาการต้องมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้พิสัย เจตณพิสัย และทักษะพิสัยด้วย กล่าวคือ

1. ความสามารถทางทักษะพิสัย จะได้ทักษะทางกาย และความสามารถในการ
เคลื่อนไหวของแต่ละคน
2. งานทางด้านสติปัญญา จะมีการใช้ความรู้ทางสติปัญญาที่เกี่ยวข้องกับทักษะ
การเคลื่อนไหวที่ได้เรียนมา
3. เจตณพิสัย จะเน้นถึงทัศนคติ ค่านิยม ทักษะทางสังคม และมีปฏิสัมพันธ์กับ
นันทนาการที่ได้เข้าร่วม

เคราส์ (สุวิมล ตั้งสัจพจน์. 2547: 49; อ้างอิงจาก Kraus. 2001) ได้แบ่งคำจำกัดความ
สมัยใหม่ของ Recreation ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. นันทนาการเป็นกิจกรรมที่ดำเนินภายใต้เงื่อนไขที่แน่นอน หรือแรงจูงใจที่แน่นอน
2. นันทนาการเป็นกระบวนการหรือสภาวะที่ดำรงอยู่ บางสิ่งที่เกิดขึ้นกับบุคคล
ที่เข้าร่วมในกิจกรรมที่แน่นอนและให้ประโยชน์
3. นันทนาการเป็นสถาบันทางสังคมเป็นองค์ความรู้ หรือเป็นสาขาวิชาชีพ

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า นันทนาการเป็นการจัดประสบการณ์การใช้เวลาว่างที่มี
บทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาทางกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคมรวมถึงด้านเจตณพิสัยที่จะเน้น
ถึงทัศนคติ ค่านิยม ทักษะทางสังคม แก่ผู้เข้าร่วม โดยต้องขึ้นอยู่กับ ความสามารถของผู้เข้าร่วม
และ โปรแกรมที่จัดต้องเหมาะสมกับอายุของผู้เข้าร่วมกิจกรรมซึ่งจะส่งผลเป็นอย่างมากในช่วงเด็ก
แรกเกิด ถึง 12 ปี

ทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

ทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Erikson)

กึ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์ (2550) ได้นำเสนอทฤษฎีของอีริกสัน ค.ศ.1902 ซึ่งเป็น
นักจิตวิเคราะห์ที่มีชื่อของอเมริกา เป็นผู้วิเคราะห์เกี่ยวกับเด็กเป็นคนแรกในนครบอสตัน เห็นว่า
การจะทำความเข้าใจพฤติกรรมเด็กจะต้องศึกษาจากการอบรมเลี้ยงดู สภาพสังคม และความเป็นอยู่
ของเด็ก ปัญหาที่นำมาวิเคราะห์นั้นจะอธิบายเชื่อมโยงระหว่างจิตวิทยากับสังคมวิทยาในรูปแบบ
ของมนุษยวิทยา ซึ่งมีแนวความคิดว่ามนุษย์ต้องพึ่งสังคมและสังคมก็ต้องพึ่งมนุษย์ มนุษย์มี
วิวัฒนาการที่สลับซับซ้อนและผ่านขั้นตอนต่างๆของธรรมชาติหลายขั้นตอน

พัฒนาการทางบุคลิกภาพ 8 ขั้นตอนของอีริกสัน

1. ความไว้วางใจกับความไม่ไว้วางใจ (Trust VS. Mistrust) (ในช่วง 0 -1 ปี) ถ้าเด็ก
ได้รับความรักใคร่ที่เหมาะสม ทำให้เขารู้สึกว่าโลกนี้ปลอดภัย น่าอยู่และไว้วางใจได้ แต่ถ้าตรงกัน
ข้ามเด็กก็จะรู้สึกว่โลกนี้เต็มไปด้วยอันตรายไม่มีความปลอดภัย มีแต่ความหวาดระแวง

2. ความเป็นตัวของตัวเองกับความคลางแคลงใจ (Autonomy VS. Doubt) (ในช่วง 2 - 3 ปี) เด็กในวัยนี้จะเริ่มพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง รู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญและอยากเอาชนะ สิ่งแวดล้อมหรืออำนาจที่มีอยู่ พ่อแม่จึงควรระวังในเรื่องความสมดุลในการเลี้ยงดู ควรให้โอกาสและกำลังใจต่อเด็ก เด็กจะพัฒนาความเป็นตัวเอง มีความมั่นใจ รู้จักอิสระที่จะควบคุมตนเอง แต่ถ้าพ่อแม่ไม่ให้โอกาสหรือทำแทนเด็กทุกอย่าง เด็กจะเกิดความคลางแคลงใจในความสามารถของตนเอง

3. ความริเริ่มกับความรู้สึกผิด (Initiative VS. Guilt) (ในช่วง 4 - 5 ปี) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมตลอดถึงการใช้ภาษาจะช่วยให้เด็กเกิดแนวคิดในการวางแผนและการริเริ่มทำกิจกรรมต่างๆ ก็จะเป็นการส่งเสริมทำให้เขารู้สึกต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป เด็กก็จะมีความคิดริเริ่ม แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้ใหญ่คอยเข้มงวด ไม่เปิดโอกาสให้เด็ก ดำหนิอยู่ตลอดเวลา เขาก็จะรู้สึกผิดเมื่อคิดจะทำสิ่งใดๆ นอกจากนี้เขาก็จะเริ่มเรียนรู้บทบาททางเพศมาตรฐานทางศีลธรรมและการควบคุมอารมณ์

4. ความขยันหมั่นเพียรกับความรู้สึกต่ำต้อย (Industry VS. Inferiority) (ในช่วง 6-12 ปี) เด็กในวัยนี้จะเริ่มเข้าเรียนและต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น มีพัฒนาการทางด้านความขยันขันแข็ง โดยพยายามคิดทำ คิดผลิตสิ่งต่างๆ ให้เหมือนผู้ใหญ่ด้วยการทุ่มเททั้งกำลังกายและกำลังใจ ถ้าเขาได้รับคำชมเชยก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดกำลังใจ มีความมานะพยายามมากขึ้น แต่ถ้าตรงกันข้ามเด็กไม่ได้รับความสนใจหรือผู้ใหญ่แสดงออกมาให้เขาเห็นว่าเป็นการกระทำ ที่น่ารำคาญเขาก็จะรู้สึกต่ำต้อย

5. ความเป็นเอกลักษณ์กับความสับสนในบทบาท (Identity VS. Role Confusion) (ในช่วง 12 - 17 ปี) เป็นช่วงที่เด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น และเริ่มพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเองว่าตนคือใคร ถ้าเขาค้นหาตนเองได้ เขาจะแสดงบทบาทของตนเองได้อย่างเหมาะสม แต่ถ้าตรงกันข้ามเขาค้นหาเอกลักษณ์ของตนไม่พบเขาจะเกิดความสับสนและแสดงบทบาทที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับตนเอง

6. ความผูกพันกับการแยกตัว (Intimacy VS. Isolation) (ในช่วง 18 - 34 ปี) เป็นขั้นของการพัฒนาทางด้านความรัก ความผูกพัน เมื่อบุคคลสามารถค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองได้แล้ว ก็เกิดความรู้สึกต้องการมีเพื่อนสนิทที่รู้จัก สามารถปรับทุกข์ซึ่งกันและกันได้ ตลอดถึงแสดงความยินดี และแสดงความเสียสละให้แก่กัน แต่ถ้าพัฒนาการในช่วงนี้ล้มเหลวไม่สามารถสร้างความรู้สึกเช่นนั้นได้ เขาก็จะขาดเพื่อนสนิท หรือเกิดความรู้สึกต้องการจะชิงดีชิงเด่น ขอบทะเลาะกับผู้อื่น รู้สึกว่าเหวเหมือนถูกทอดทิ้ง ซึ่งจะนำไปสู่การแยกตัวเอง และดำเนินชีวิตอย่างโดดเดี่ยว

7. การทำประโยชน์ให้สังคมกับการคิดถึงแต่ตนเอง (Generativity VS. Self-Absorption) (ในช่วง 35 - 60 ปี) เป็นช่วงของวัยกลางคน ซึ่งมีความพร้อมที่จะสร้างประโยชน์ให้สังคมได้เต็มที่ ถ้าพัฒนาการแต่ละขั้นตอนที่ผ่านมามีความดี มี การดูแลรับผิดชอบเอาใจใส่ต่อบุตรหลาน ให้มีความสุข มีการอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้เป็นคนดีต่อไปในอนาคต แต่ถ้าตรงกันข้าม

ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ เขาจะเกิดความรู้สึกท้อถอย เบื่อหน่ายชีวิต คิดถึงแต่ตนเอง ไม่รับผิดชอบต่อสังคม

8. บุรณาการกับความสิ้นหวัง (Integrity VS. Despair) (ในช่วง 60 ปีขึ้นไป) เป็นช่วงของวัยชราซึ่งเป็นวัยสุดท้าย ถ้าบุคคลผ่านขั้นตอนต่าง ๆ มาด้วยดี ก็จะมองอดีตเต็มไปด้วยความสำเร็จมีปรัชญาชีวิตตนเอง ภูมิใจในการถ่ายทอดประสบการณ์ต่างให้แก่ลูกหลาน แต่ในทางตรงกันข้ามกับชีวิตมีแต่ความล้มเหลว ก็จะเกิดความรู้สึกสิ้นหวังในชีวิต เสียเวลาที่ผ่านมาไม่พอกับชีวิตในอดีตไม่ยอมรับสภาพตนเอง เกิดความคับข้องใจต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นขาดความสงบสุขในชีวิต

สรุปได้ว่า ทฤษฎีของอีริคสัน เป็นทฤษฎีที่อธิบายพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่ทารกจนถึงวัยชรา อีริคสันเชื่อว่า วัยแรกของชีวิตเป็นวัยที่เป็นรากฐานเบื้องต้น และวัยต่อ ๆ มาสร้างจากรากฐานนี้ ถ้าหากในวัยทารกเด็กได้รับการดูแลอย่างดีและอบอุ่น ก็จะช่วยให้เด็กมีความเชื่อถือในผู้อื่นที่อยู่รอบ ๆ ตั้งแต่บิดามารดา บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเขา จะช่วยให้เด็กช่วยตนเอง มีความตั้งใจที่จะทำอะไรเอง และเมื่อเขาเติบโตขึ้นก็จะเป็นผู้ที่รู้สึกว่าคุณภาพที่จะทำอะไรได้ นอกจากนี้จะมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น สามารถที่จะยอมรับสิ่งที่ดีและไม่ดีของตนเองได้และผู้อื่นสามารถที่จะสนิทสนมกับผู้อื่น ทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้ามโดยสนิทใจ โดยไม่มีความอิจฉาว่าเพื่อนจะดีกว่าตน เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็จะเป็นผู้เสียสละไม่เห็นแก่ตัวดูแลผู้ที่อ่อนแอดีกว่า เช่น ลูกหลาน หรือคนรุ่นหลังต่อไป และเมื่ออยู่ในวัยชราก็มีความสุข เพราะว่าได้ทำประโยชน์และหน้าที่มาอย่างเต็มที่แล้ว อีริคสันถือว่าชีวิตของคนเรา แต่ละวัยจะมีปัญหาบางคนก็สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง และดำเนินชีวิตไปตามขั้น แต่บางคนก็แก้ปัญหาเองไม่ได้ อาจจะต้องไปพบจิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาช่วยเพื่อแก้ปัญหา แต่บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และทุกคนมีโอกาสที่จะแก้ไขบุคลิกภาพของตน และผู้ใหญ่ที่อยู่แวดล้อมก็มีส่วนที่จะช่วยส่งเสริมหรือแก้ไขบุคลิกภาพของผู้เยาว์ที่อยู่ในความดูแลให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุข

ทฤษฎีสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์ (Communication Theory : Interaction)

แนวคิดของทฤษฎีนี้มาจากแนวคิดทฤษฎีจิตวิทยาสังคมพื้นฐานที่สำคัญ 2 ทฤษฎี คือ Balance Congruity และ Cognitive Dissonance Theories ซึ่งในทฤษฎีสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์นี้ได้ให้แนวคิดว่าการสื่อสารหรือปัจจัยทางการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการสร้างปฏิภิกิริยา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาข่าวสารกับบุคคล ปฏิภิกิริยาแสดงออกมาทางพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้น พฤติกรรมทั้งหลายจึงเกิดจากพฤติกรรมทางการสื่อสารทั้งสิ้น(ชนธรร เจริญราช. 2546: 12)

ในการสื่อสารจะมีปัจจัยหรือตัวแปร ได้แก่ บุคลิกภาพ ความน่าเชื่อถือ เจตคติ ความคิด อิทธิพลข่าวสาร อิทธิพลของสังคม และลักษณะของเนื้อหาข่าวสาร

สรุปได้ว่า การปฏิสัมพันธ์เป็นกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างผู้รับและผู้ส่งสาร ตามทฤษฎีนี้ พฤติกรรมใดๆ ก็ตามมีอิทธิพลต่อกระบวนการปฏิสัมพันธ์เสมอ เช่น อากัปกริยา พื้นอารมณ์ แรงขับ ทศนคติ ความขัดแย้ง ระยะทางระหว่างบุคคล หรือความใกล้ชิดระหว่างบุคคล กลุ่มอิทธิพล ความไว้วางใจ ตลอดจนบทบาท ทศนคติที่มีต่อปฏิสัมพันธ์

ทฤษฎีพหุปัญญา(Theory of Multiple Intelligences)

ทฤษฎีพหุปัญญา ผู้บุกเบิกทฤษฎีนี้ คือ การ์ดเนอร์ (Gardner) จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ในปี ค.ศ. 1983 แนวคิดของเขาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเกี่ยวกับ เซวาร์ปัญญา เป็นอย่างมาก และกลายเป็นทฤษฎีที่กำลังมีอิทธิพลอย่างกว้างขวางต่อการจัดการศึกษา และการเรียนการสอนในปัจจุบัน การ์ดเนอร์ได้ให้นิยามคำว่า “เซวาร์ปัญญา” (Intelligence) ไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมหรือการสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ จะมีความสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมในแต่ละแห่งรวมทั้งความสามารถในการตั้งปัญหา เพื่อจะหาคำตอบและเพิ่มพูนความรู้ ซึ่งเขามีความเชื่อพื้นฐานอยู่ 2 ประการ (ทศนา เขมมณี 2555: 85-90) คือ

1. เซวาร์ปัญญาของบุคคลไม่ได้มีเพียงความสามารถทางภาษาและทางคณิตศาสตร์ เท่านั้น แต่มีอยู่อย่างหลากหลายถึง 8 ประเภทด้วยกัน คนแต่ละคนจะมีความสามารถเฉพาะด้าน ที่แตกต่างไปจากคนอื่น และมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ไม่เท่ากัน ความสามารถที่ผสมผสานกัน ออกมาทำให้บุคคลแต่ละคนมีแบบแผนซึ่งเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตน

2. เซวาร์ปัญญาของแต่ละบุคคลจะไม่อยู่คงที่ อยู่ที่ระดับที่ตนมีตอนเกิด แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ หากได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสม

ในความคิดของการ์ดเนอร์ เซวาร์ปัญญาของบุคคลประกอบด้วยความสามารถ 3 ประการ คือ

2.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นไปตามธรรมชาติ และตามบริบททางวัฒนธรรมของบุคคล

2.2 ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีประสิทธิภาพและสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรม

2.3 ความสามารถในการแสวงหาหรือตั้งปัญหาเพื่อหาคำตอบและเพิ่มพูนความรู้ เซวาร์ปัญญา 8 ด้าน ตามแนวคิดของการ์ดเนอร์ มีดังนี้

1. เซวาร์ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence)

เซวาร์ปัญญาด้านนี้ ถูกควบคุมโดยสมองส่วนที่เรียกว่า “broca's area” สติปัญญาด้านนี้ แสดงออกทางความสามารถในการอ่าน การเขียน การพูดอภิปราย การสื่อสารกับผู้อื่น การใช้ คำศัพท์ การแสดงออกของความคิด การประพันธ์ การแต่งเรื่อง การเล่าเรื่อง เป็นต้น

2. เชาวนปัญญาด้านคณิตศาสตร์หรือการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ (Logical Mathematical Intelligence)

ผู้ที่มีอัจฉริยภาพด้านการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ มักจะคิดโดยใช้สัญลักษณ์ มีระบบระเบียบในการคิด ชอบคิดวิเคราะห์ แยกแยะสิ่งต่าง ๆ ให้เห็นชัดเจน ชอบคิดและทำอะไรตามเหตุผล เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ง่าย ชอบและทำคณิตศาสตร์ได้ดี

3. สติปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence)

เชาวนปัญญาด้านนี้ถูกควบคุมโดยสมองซีกขวา และแสดงออกทางความสามารถด้านศิลปะ การวาดภาพ การสร้างภาพ การคิดเป็นภาพการเห็นรายละเอียด การใช้สีสร้างสรรค์งานต่าง ๆ และมักจะเป็นผู้มองเห็นวิธีแก้ปัญหาในมโนภาพ

4. เชาวนปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence)

เชาวนปัญญาด้านนี้ถูกควบคุมโดยสมองซีกขวา แต่ยังไม่สามารถระบุตำแหน่งที่แน่นอนได้ บุคคลที่มีสติปัญญาด้านนี้ จะแสดงออกทางความสามารถในด้านจังหวะ การร้องเพลง การฟังเพลงและดนตรี การแต่งเพลง การเต้น และมีความไวต่อการรับรู้เสียงและจังหวะต่าง ๆ

5. เชาวนปัญญาด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ (Bodily – Kinesthetic Intelligence)

เชาวนปัญญาด้านนี้ถูกควบคุมโดยสมองส่วนที่เรียกว่า คอร์เทกซ์ โดยด้านซ้ายควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายซีกขวา และด้านขวาควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายซีกซ้าย สติปัญญาทางด้านนี้สังเกตได้จากความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การเล่นกีฬา และเกมต่าง ๆ การใช้ภาษาท่าทาง การแสดง การเต้นรำ เป็นต้น

6. เชาวนปัญญาด้านการสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal Intelligence)

เชาวนปัญญาด้านนี้ ถูกควบคุมโดยสมองส่วนหน้า ความสามารถที่แสดงออกทางด้านนี้เห็นได้จากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การทำงานกับผู้อื่น การเข้าใจและเคารพผู้อื่น การแก้ปัญหา ความขัดแย้ง และการจัดระเบียบ ผู้มีความสามารถทางด้านนี้ มักเป็นผู้ที่มีความไวต่อความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น มีความเป็นมิตร ชอบช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่น

7. เชาวนปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)

บุคคลที่มีความสามารถในการเข้าใจตนเอง มักเป็นคนที่ชอบคิด พิจารณา ไตร่ตรอง มองตนเอง และทำความเข้าใจถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองมักเป็นคนที่มั่นคง ในความคิดความเชื่อต่าง ๆ จะทำอะไรมักต้องการเวลาในการไตร่ตรอง และชอบจะคิดคนเดียว ชอบความเงียบสงบ สติปัญญาทางด้านนี้มักเกิดร่วมกับสติปัญญาทางด้านอื่น มีลักษณะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างเชาวนปัญญาอย่างน้อย 2 อย่างขึ้นไป

8. เชาวนปัญญาด้านความเข้าใจทางธรรมชาติ (Naturalist Intelligence)

เชาวนปัญญาด้านนี้ เป็นความสามารถในการสังเกตสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การจำแนกแยกแยะ การจัดหมวดหมู่ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวบุคคลที่มีความสามารถทางนี้ มักเป็นผู้รัก

ธรรมชาติเข้าใจธรรมชาติตระหนักในสำคัญของสิ่งแวดล้อมรอบตัวและมักจะชอบและสนใจสัตว์ ชอบเลี้ยงสัตว์เลี้ยง เป็นต้น

ทฤษฎีพหุปัญญา ของการ์ดเนอร์ ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญทางปัญญาของมนุษย์ ซึ่งมีหลายด้าน หลายมุม แต่ละด้านจะแสดงออกเป็นเอกลักษณ์ทางปัญญาของมนุษย์แต่ละคน คนหนึ่งอาจเก่งเพียงด้านเดียว หรือเก่งหลายด้าน หรืออาจไม่ชัดเจนเลยสักด้าน แต่ที่ชัดเจน คือ แต่ละคนมักมีปัญหาด้านใดด้านหนึ่งโดดเด่นกว่าเสมอ ไม่มีใครที่มีปัญหาทุกด้านเท่ากันหมดก็ เขาว่าปัญญาของแต่ละบุคคลจะไม่อยู่ที่ อยู่ที่ระดับที่ตนมีตอนเกิด แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ หากได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสม

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมดังกล่าว สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมของบุคคลนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามวัยของบุคคลเมื่อมีการเจริญเติบโตขึ้นอยู่บุคคลที่ได้รับการส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ที่พร้อมจะนำไปสู่การพัฒนาการทางสังคมของบุคคล เพราะทักษะในแต่ละด้านจะมีความเกี่ยวพันที่จะส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการในด้านอื่นๆ ด้วยเช่นกัน การพัฒนาทักษะทางสังคมต้องคำนึงช่วงอายุและความถนัดในด้านเยาว์ปัญญาของแต่ละคนเพื่อให้สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิอุปถัมภ์) มิตรภาพที่ 100

ข้อมูลทั่วไป

1. โรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิอุปถัมภ์) มิตรภาพที่ 100 ตั้งอยู่เลขที่ 460 หมู่ที่ 3 ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด รหัสไปรษณีย์ 2300 โทรศัพท์: 0-3951-2623, โทรสาร: 039-512623, e-mail: buppharam53@gmail.com สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด เขตพื้นที่การศึกษาตราด
2. มีพื้นที่บริการ 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 3, 4 และหมู่ที่ 10 มีเนื้อที่ 6 ไร่ 1 งาน 18.1/10 ตารางวา
3. เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับประถมศึกษา

ข้อมูลด้านการบริหาร

1. ชื่อสกุลผู้บริหาร นายนิกร โภคสมบัติ วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี สาขาการบริหารการศึกษาดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน
2. ประวัติโดยย่อ คำขวัญ และวัตถุประสงค์

โรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิอุปถัมภ์) ทางอำเภอเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งขึ้น โดยความอุปการะของท่านพระครูคุณวุฒิพิเศษเจ้าคณะอำเภอเมืองตราดสมัยนั้น ได้กรุณาให้ใช้ศาลาการเปรียญของวัดเป็นที่เรียนชั่วคราว โดยให้ชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลวังกระแจะ 3 (วัดปลายคลอง)” ต่อมาพระครูคุณวุฒิพิเศษ มรณภาพลง ก็ได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านสมุห์ชวน ยั่งสติ เจ้าอาวาสวัดบุปผาราม องค์ใหม่ตลอดมา ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2499 ได้รับงบประมาณ

จากกระทรวงศึกษาธิการ สร้างอาคารเรียน ป.1 และได้ย้ายมาอยู่อาคารหลังใหม่ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2499

ต่อมาในปี พ.ศ. 2504 เปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่ เพื่อให้ตรงกับชื่อวัดจึงได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็น “โรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณุณฉอุปถัมภ์)” สาเหตุที่ใช้ “(คุณุณฉอุปถัมภ์) เพื่อให้เป็นอนุสรณ์แด่ท่านพระครูคุณุณฉอุพิเศษ อดีตเจ้าคณะอำเภอ

วันที่ 1 ตุลาคม 2509 โรงเรียนประชาบาล ได้โอนมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และจังหวัดได้อนุมัติให้สร้างโรงเรียนที่โรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณุณฉอุปถัมภ์) มีตมรพทที่ 100 พร้อมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรด สร้างอาคารเรียน 017 จำนวน 4 ห้องเรียน ได้ดำเนินการสร้างเสร็จในเดือน มกราคม 2515 และตั้งชื่อใหม่ว่า “โรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณุณฉอุปถัมภ์) มีตมรพทที่ 100”

คำขวัญของโรงเรียน

“รู้เวลา รู้หน้าที่ มีวินัย ใฝ่ศึกษา”

วิสัยทัศน์

โรงเรียนวัดบุปผารามฯ จัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์ของโรงเรียน

1. นักเรียนมีคุณภาพการเรียนรู้ตามกำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษา
2. นักเรียนมีสุขภาพที่ดีและปฏิบัติตามสุขบัญญัติแห่งชาติ
3. นักเรียนฝึกพัฒนาอาชีพเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต
4. นักเรียนรักความเป็นไทย ภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่น
5. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีสัมมาคารวะและมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและผู้อื่น
6. นักเรียนสุขภาพดี มีมารยาทงามอย่างไทย มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

เวอร์จิเนีย (Virginia. 1996: 114) ศึกษาผลการฝึกทักษะทางสังคม และผู้ฝึกที่อายุต่างกัน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมทางสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียน จำนวน 11 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก จำนวน 4 คน ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม และมีผู้ฝึกให้กลุ่ม 2 จำนวน 4 คน ได้รับการฝึกทักษะทางสังคมอย่างเดียว กลุ่มที่ 3 จำนวน 3 คน เป็นกลุ่มควบคุม จากการทดลองพบว่าการฝึกทักษะทางสังคมและมีผู้ฝึกที่มีประสบการณ์ ช่วยพัฒนาการเรียนของเด็กนักเรียนได้

มาโฮนี และสตัตติน (Mahoney; & Stattin. 2002) ได้ทำการศึกษากิจกรรมการใช้เวลาว่างและพฤติกรรม ต่อต้านสังคมของวัยรุ่น บทบาทโครงสร้างทางสังคมและบริบททางสังคม จุดประสงค์ของการศึกษาเพื่อให้เข้าใจในบทบาทของโครงสร้างและบริบททางสังคมของกิจกรรมการใช้เวลาว่างของวัยรุ่นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อต้านสังคม ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 703 คน อายุตั้งแต่ 14-18 ปี โดยผู้ปกครองจะเป็นผู้ประเมินโดยพิจารณาวัยรุ่นเกี่ยวกับพื้นฐานทางสังคมของกิจกรรมการใช้เวลาว่าง เพื่อสัมพันธ์ภาพสังคมกับผู้ใหญ่ และและพฤติกรรมต่อต้านสังคม ผลที่ได้จากการเข้าร่วมในโครงสร้างสูงของการเข้าร่วมกิจกรรมจะเชื่อมโยง ต่อระดับของพฤติกรรมต่อต้านสังคมต่ำ ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีโครงสร้างต่ำ และขาดบางสิ่งบางอย่าง การเข้าร่วมโครงสร้างที่สูงจะดูเป็นปัญหาสำหรับพฤติกรรมต่อต้านสังคมของผู้ชาย การเข้าร่วมกิจกรรมที่มีโครงสร้างต่ำซึ่งเป็นลักษณะที่ผิดเพี้ยนกับเพื่อน ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและผู้ที่ได้รับ การส่งเสริมน้อยจากผู้ปกครองเมื่อเปรียบเทียบกับวัยรุ่นที่เข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นโครงสร้างของชุมชน สิ่งที่ค้นพบสามารถที่จะอภิปรายในงานวิจัยนี้ในลักษณะของการป้องกัน

เพย์ตัน (Peyton. 2005: 1) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทักษะคิดของครูแนะแนวต่อการฝึกทักษะทางสังคมสำหรับเด็ก กล่าวไว้ว่า การฝึกทักษะทางสังคม เป็นเครื่องมือที่ออกแบบมาเพื่อสอนเด็กที่ให้มีทักษะทางสังคมในทางบวกและมีวิธีการแก้ปัญหาได้ การนำเครื่องมือมาใช้ในครั้งนี้ใช้กับเด็กที่ไม่สามารถปรับตัวได้แต่สอนแบบรายบุคคลได้ สมมติฐานในการทำศึกษานี้ โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม ไม่ได้นำมาใช้ให้ได้ผลอย่างเป็นวงกว้างและนักจิตวิทยา ในเซนทรัล วอลเลย์ (Central Valley) ที่ได้ศึกษารวบรวมความรู้ในเรื่องการฝึกทักษะทางสังคมจากงานวิจัยต่างๆ จากการศึกษานี้ในปริญาโท หรือการศึกษาต่อเนื่อง นักจิตวิทยาเหล่านี้ จะมีทัศนคติที่อยู่ในทางบวกต่อโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม มากกว่านักจิตวิทยาในโรงเรียน/ครูแนะแนวที่ได้ข้อมูลทั้งหมดจากนักเรียนนิสิตนักศึกษา ค่าเฉลี่ย, ค่าความเป็นกลาง และมาตรฐานความเบี่ยงเบน และสถิติแบบ ANOVA (Analysis of Variance) ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่ง (55%) ของนักจิตวิทยาที่อยู่ในโรงเรียน/ครูแนะแนวใน เซนทรัล วอลเลย์ (Central Valley) ได้ปฏิบัติอย่างน้อยที่สุดคือ 1 กลุ่มทักษะทางสังคมและครูแนะแนวที่ได้ข้อมูลจากนิสิตนักศึกษานั้นมีทัศนคติทางบวกต่อโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมมากกว่านักจิตวิทยาที่ได้รวบรวมข้อมูลจากที่อื่นๆ

โทโรลเฟอร์ และกุนนาร์ (Thorolfur; & Gunnar. 2006) การสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการใช้เวลาว่างของวัยรุ่น พฤติกรรมเพื่อน และการใช้สารเสพติด จากการศึกษาพบว่าการปฏิสัมพันธ์ภายใน กลุ่มเพื่อนสามารถที่จะทำให้มีผลแตกต่างกันในพฤติกรรมที่ผิดเพี้ยนไปของวัยรุ่นที่แสดงออกมาในประเภทของรูปแบบการใช้เวลาว่างของวัยรุ่นที่เข้าร่วม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากพลเมืองที่เป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างจากวัยรุ่น Iceland จากการสำรวจกิจกรรมการใช้เวลาว่างซึ่งมีด้วยกัน 3 รูปแบบ ได้แก่ การดื่มแอลกอฮอล์ การใช้สารเสพติด และสิ่งผิดกฎหมายระหว่างกลุ่มที่มีการควบคุม จากผู้ปกครองและโรงเรียน ซึ่งพบว่าการดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้สารเสพติดต่าง ๆ นั้นเป็นสิ่งที่ สำคัญที่จะนำไปสู่รูปแบบการใช้เวลาว่างทั้ง 3 แบบนอกจากนั้นพบว่าความรู้ที่ดีจะมีความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดและมีการใช้สารในกลุ่มเพื่อน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่เกิดขึ้น โดยบังเอิญในรูปแบบของของการใช้เวลาว่าง

ซุง และคณะ (Chung; et al. 2007) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการฝึกทักษะทางสังคม โดยเพื่อน (SST) ซึ่งโปรแกรมนี้ใช้ร่วมกับการใช้ผลย้อนกลับทางจิตทัศน์ การให้แรงเสริมทางบวก และระบบเบียร์รถกร ในการเพิ่มพฤติกรรมการสื่อสารในเด็กออทิสติกที่มีความสามารถในระดับสูงจำนวน 4 คน อายุ 6-7 ปี ซึ่งโปรแกรมนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ของเด็กโดยตรง ผลการวิจัยพบว่า เด็กออทิสติก 3 คน มีการพัฒนาทักษะสื่อสารที่ดีขึ้นส่วนอีกหนึ่งคนมีการพัฒนาขึ้นเพียงเล็กน้อย

บอย, ลิลลิก และลิออน (Boyd, Lillig; & Lyon. 2007) ได้ศึกษาผลการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่มีส่วนร่วม ได้แก่ พฤติกรรมพูดขัดจังหวะ การปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อน โดยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมุติ ครูเป็นแบบอย่าง การสอนทักษะสื่อสารโดยตรง ในชั้นเรียนระดับอนุบาลจำนวน 19 คน เด็ก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่าเด็กมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจมากขึ้น และมีการพัฒนาทักษะสื่อสารในโรงเรียนและที่บ้าน

งานวิจัยในประเทศ

ศิริรัตน์ เวียงพระปรก (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมและกิจกรรมกระจำนัยที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหานักเรียน ที่มีคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหาดังกล่าวโดยวัดจากแบบประเมินตัวเอง เอส ดี คิว (SDQ) แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) แบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม กลุ่มที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำนัย และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน การเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two-way ANOVA : repeated measures) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีแบบนิวแมน-คูลล์ (Newman-Keuls Procedure) ผลการวิจัยพบว่า

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม กิจกรรมกระจำค่านิยม และกลุ่มควบคุม มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีปัญหา ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีปัญหา ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำค่านิยม มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหา ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำค่านิยม มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีปัญหา ในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ธนธร เจริญราช (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาทักษะทางสังคมและความเครียดของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดกิจกรรมศิลปะ ผลการศึกษาพบว่า ทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากการจัดกิจกรรมศิลปะสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และความเครียดของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากการจัดกิจกรรมศิลปะลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ซาริณี หว่าจิ้น (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกในชั้นเรียนร่วมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องด้านทักษะทางสังคม 2 คน ผลของการวิจัยพบว่า เด็กออทิสติกทั้งสองคนได้รับการสอนทักษะทางสังคมโดยกิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีทักษะทางสังคมดีขึ้น

เมธพร ฅลังโส (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อจิตสังคมของวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นอายุ 11-17 ปีที่อยู่ในความคุ้มครองของสถานแรกรับัญพร ก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีจิตสังคมแตกต่างในด้านอารมณ์ และการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และกลุ่มทดลองมีความแตกต่างในด้านอารมณ์และการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พัชรี จิ๋วพัฒนกุล (2549: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติก จำนวน 6 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กออทิสติกมีทักษะทางสังคมสูงขึ้นทั้ง 3 ด้าน คือ การควบคุมตนเอง การสื่อความหมายกับผู้อื่น และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์ (2551: บทคัดย่อ) ได้พัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านทักษะทางสังคมหลังการทดลอง สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

ไกรสร ขันทจร. (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาทักษะทางสังคม ของเด็กและเยาวชนชายที่กระทำความผิด ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จังหวัด อุบลราชธานีมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับทักษะทางสังคม เมื่อจำแนกตาม อายุ การอบรมเลี้ยงดู และระยะการฝึกอบรมของเด็กและเยาวชนชายที่กระทำความผิด และเพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชาย ที่กระทำความผิด ประชากรที่ศึกษาเป็นเยาวชนชายที่กระทำความผิด ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ปี พ.ศ.2553 จำนวน 300 คน กลุ่มควบคุมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็ก และเยาวชนชายที่กระทำความผิด ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี ปี 2553 ที่มีคะแนนทักษะทางสังคมต่ำ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ที่สมัครใจและสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามทักษะทางสังคม และโปรแกรมพัฒนาทักษะทางสังคม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ และคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ของคะแนนทักษะทางสังคม สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ t-test dependent Sample และ f-test ผลการวิจัย พบว่า

1. เด็กและเยาวชนชายที่กระทำความผิด ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี มีระดับทักษะทางสังคม อยู่ในระดับปานกลาง
2. เด็กและเยาวชนในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายที่กระทำความผิด ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีทักษะทางสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เด็กและเยาวชนในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายที่กระทำความผิด ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีระยะเวลาในการฝึกอบรมแตกต่างกัน มีทักษะทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. เด็กและเยาวชนในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายที่กระทำความผิด ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี ผู้ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีทักษะทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. หลังเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรม เด็กและเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี เด็กและเยาวชนชายมีทักษะทางสังคมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรสิรา จัยดอนกลอย (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 ที่มีภาวะสมาธิสั้น พบว่า โปรแกรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมมีประสิทธิภาพในการสร้างเสริมทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น โดยทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นที่ผ่านวิธีการทางการแพทย์กับวิธีทางการแพทย์ควบคู่การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นอยู่ในระดับมาก

กิตติวัฒน์ อัจฉนาทิตติ (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีผลต่อทักษะทางสังคมของวัยรุ่นตอนปลาย เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้แผนการทดลองแบบใช้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองทำการทดสอบก่อนและหลัง (Pretest Posttest Control Group Design) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สาขาการโรงแรมวิทยาเขตสุพรรณบุรี จำนวน 60 คน ได้มาโดยกำหนดโควตาจากการรับสมัครบุคคลที่มีความสนใจแล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน ผู้วิจัยทำการทดลองโดยใช้โปรแกรม “ส่งเสริมทักษะทางสังคม” เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบประเมินทักษะทางสังคม และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. วัยรุ่นตอนปลายที่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ “ส่งเสริมทักษะทางสังคม” มีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. วัยรุ่นตอนปลายที่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ “ส่งเสริมทักษะทางสังคม” มีทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นและด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นรูปแบบการใช้กิจกรรมที่มีความหลากหลายมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น เพราะฉะนั้นการนำกิจกรรมต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในโดยการผสมผสานรูปแบบให้มีความสอดคล้องตัวผู้เข้าร่วม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research) โดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและวัดหลัง (One group Pretest-Posttest Design)

ตาราง 1 แสดงแบบการทดลองแผนการทดลองแบบ One group Pretest-Posttest Design

ประเมินก่อนทดลอง	โปรแกรมนันทนาการ	ประเมินหลังทดลอง
T_1	X	T_2

T_1	=	ประเมินก่อนทดลอง
T_2	=	ประเมินหลังทดลอง
X	=	โปรแกรมนันทนาการ

การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิปุณณิ) มีตรภาพที่ 100 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 36 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การเลือกแบบเจาะจง เป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิอุปถัมภ์) มีรูปภาพที่ 100 จำนวน 30 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง “โปรแกรมค้นหาการที่มีต่อทักษะทางสังคม” และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง “โปรแกรมค้นหาการ”

1. ศึกษาเอกสารทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมค้นหาการให้เหมาะสม กับกลุ่มตัวอย่างโดยศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีผลต่อทักษะทางสังคม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2. สร้างโปรแกรมค้นหาการให้สอดคล้องกับทักษะทางสังคม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วม สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวม 12 ครั้ง

3. การหาคุณภาพ โดยนำโปรแกรมค้นหาการที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบหาความสอดคล้องและความเป็นไปได้ของโปรแกรมค้นหาการ

4. นำโปรแกรมค้นหาการที่ได้ปรับปรุงไปใช้ทดลอง (Try out) กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนอนุบาลตรารัต จังหวัดตรารัต จำนวน 30 คน

5. นำโปรแกรมค้นหาการให้คณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาณิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง จึงนำโปรแกรมค้นหาการได้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

แบบประเมินทักษะทางสังคม เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากงานแบบประเมินของกิตติวัฒน์ อัจฉนาทิตติ (กิตติวัฒน์ อัจฉนาทิตติ. 2554)

การสร้างแบบประเมินความสามารถทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม
2. นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ กำหนดขอบเขตและเนื้อหาทักษะทางสังคมเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินทักษะทางสังคม

3. นำแบบประเมินทักษะทางสังคมที่สร้างมาขึ้นไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมนั้นทำการ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบตรวจสอบแล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบประเมินทักษะทางสังคมที่ได้ปรับปรุงไปใช้ทดลอง (Try out) กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนอนุบาลตราด จังหวัดตราด จำนวน 30 คน

5. นำแบบประเมินทักษะทางสังคมให้คณะกรรมการผู้ควบคุมปริญาพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง จึงนำแบบประเมินทักษะทางสังคมไปประเมินกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยทำการประเมินทักษะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง (Pre-test)

ขั้นดำเนินการทดลอง ดำเนินการทดลองด้วยตนเองตามโปรแกรมนั้นทำการที่มีผล

ต่อทักษะทางสังคมให้กับกลุ่มตัวอย่าง 6 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามโปรแกรมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว

ขั้นหลังการทดลอง หลังจากทดลองตามโปรแกรมนั้นทำการที่มีผลต่อทักษะทางสังคม ผู้วิจัยทำการประเมินทักษะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างเป็นการประเมินหลังการทดลอง (Post-test)

2. ตรวจแบบประเมินที่ได้รับคืน แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมิน และวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าทางสถิติ วิธีการวิเคราะห์มีดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่ได้มารวบรวมตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis)

เป็นการทดสอบสมมุติฐานการวิจัยเปรียบเทียบพฤติกรรมของเด็กประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่มีผลต่อทักษะทางสังคม ความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมนั้นทำการของกลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบค่าที (t-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที (t - distribution)

p แทน ค่าความน่าจะเป็น (Probability)

$*$ แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลของการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 4 - 6

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งมีสัดส่วนของช่วงอายุ เพศชาย และเพศหญิง

ตาราง 2 แสดงจำนวนสัดส่วนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	25	83.00
หญิง	5	17.00
รวม	30	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่าเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่เข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย

ตอนที่ 2 ผลของการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ตาราง 3 การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ทักษะทางสังคม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ฉันสามารถจดจำข้อมูล รายละเอียด ของเพื่อนที่ทำกิจกรรมร่วมกันได้	3.60	1.003	4.20	.900	-3.844	.001*
2. ฉันให้ความช่วยเหลือเพื่อนในการทำ กิจกรรม	3.37	.928	4.00	1.006	-3.471	.002*
3. ฉันให้ความช่วยเหลือครูในการทำ กิจกรรม	3.43	.935	3.77	1.137	-1.775	.086
4. ฉันมีอริยาไยที่ดีต่อผู้อื่น	3.07	1.048	3.57	.871	-4.349	.000*
5. ฉันเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย	3.43	1.223	3.93	1.172	-3.042	.005*
6. ฉันสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้	3.67	1.061	4.00	1.006	-2.065	.048*
7. ฉันสามารถรับรู้อารมณ์ความรู้สึก ของผู้อื่นได้	3.00	1.017	3.50	1.104	-2.408	.023*
8. ฉันกล้าขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น	3.30	1.236	3.76	.871	-2.841	.008*
9. ฉันพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น	3.57	1.073	4.13	.805	-3.195	.003*
รวม	3.38	.748	3.87	.746	-6.075	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 แสดงว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการ มีทักษะทางสังคมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ยกเว้นข้อที่ 3 ฉันให้ความช่วยเหลือครูในการทำกิจกรรม

ตาราง 4 การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
ด้านการสื่อสาร

ทักษะทางสังคม ด้านการสื่อสาร	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
10. ฉันตั้งใจฟังเมื่อมีผู้อื่นพูด	3.50	1.137	3.93	.785	-2.359	.025*
11. ฉันสามารถที่ถ่ายทอดข้อมูลที่ได้รับได้อย่างถูกต้องชัดเจน	2.93	.868	3.93	.868	-6.289	.000*
12. ฉันกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน	3.40	.932	3.93	.828	-3.002	.005*
13. ฉันสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องชัดเจน	3.57	.817	4.00	.871	-2.765	.010*
14. ฉันสามารถทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้รับมา	3.17	.874	3.87	.900	-4.372	.000*
15. ฉันสามารถสรุปข้อมูลออกมาเป็นคำพูดของตนเองได้	2.87	1.042	3.77	1.006	-4.955	.000*
16. ฉันสามารถอธิบายข้อมูลที่ได้รับให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้อง	2.83	.874	3.87	.776	-6.100	.000*
17. ฉันสามารถแสดงกิริยาท่าทางขณะสนทนาได้อย่างเหมาะสม	3.07	1.081	3.77	.898	-3.525	.001*
รวม	3.17	.713	3.88	.670	-7.736	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 แสดงว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการมีทักษะทางสังคมด้านการสื่อสาร สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

ตาราง 5 การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ทักษะทางสังคม ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
18. ฉันมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	3.60	.968	4.07	.828	-3.294	.003*
19. ฉันมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	3.77	1.104	4.27	.785	-3.042	.005*
20. ฉันช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม	3.50	.820	4.03	.809	-3.565	.001*
21. ฉันเห็นประโยชน์ส่วนร่วมของกลุ่มมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว	3.20	.847	4.03	.889	-6.113	.000*
22. เมื่อกลุ่มพบอุปสรรคฉันสามารถช่วยกลุ่มแก้ปัญหาได้	3.07	.907	3.77	1.135	-4.372	.000*
23. ฉันสามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในกลุ่มให้ทันเวลาที่กำหนด	3.27	1.201	3.93	.828	-3.808	.001*
24. ฉันรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	3.40	1.162	4.10	.845	-3.175	.004*
25. ฉันแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นหรือกลุ่มอื่นประสบความสำเร็จ	3.77	1.165	4.43	.678	-2.819	.009*
รวม	3.45	.757	4.07	.630	-8.839	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการมีทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

ตาราง 6 ทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ทักษะทางสังคมที่มีต่อการเข้าร่วม โปรแกรม	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.38	.748	3.87	.746	-6.075	.000*
2. ด้านการสื่อสาร	3.17	.713	3.88	.670	-7.736	.000*
3. ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.45	.757	4.07	.630	-8.839	.000*
รวม	3.33	.740	3.94	.682	-7.550	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการมีทักษะทางสังคมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการสื่อสาร และด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง มีความมุ่งหมายในการศึกษาผลของโปรแกรม
นันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยทำการศึกษากับ
กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดบุปผาราม
(คุรุณอุปถัมภ์) มีรูปภาพที่ 100 จำนวน 30 คน ให้เข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการ สัปดาห์ละ 2 วัน
วันละ 1 ชั่วโมงระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบประเมิน
ทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่ (t - test) ซึ่งสรุป
สาระสำคัญของการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมก่อนและหลัง
การเข้าร่วมโปรแกรมของของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

สมมติฐานในการวิจัย

เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการมีค่าทักษะ
ทางสังคม สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ

1. โปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคม
2. แบบประเมินทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ศึกษา
อยู่ในโรงเรียนวัดบุปผาราม (คุรุณอุปถัมภ์) มีรูปภาพที่ 100 จำนวน 30 คน เพื่อเข้าร่วมโปรแกรม
นันทนาการที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น
2. ให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ทำการประเมินทักษะทางสังคม โดยใช้
แบบประเมินทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ก่อนที่จะเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการ (Pre-test)

3. ดำเนินการทดลองโดยให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 เข้าร่วมโปรแกรม นันทนาการ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวม 12 ครั้ง ซึ่งการจัดกิจกรรม จะทำในวันอังคารและวันพฤหัสบดี ช่วงเวลา 15.00 - 16.00 น. เป็นเวลา 60 นาที ที่ผู้วิจัย ได้สร้างขึ้น

4. เมื่อเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการครบ 6 สัปดาห์ รวม 12 ครั้งแล้ว ทำการประเมินทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 หลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการ โดยใช้แบบประเมินทักษะทางสังคมชุดเดียวกัน กับที่ทำก่อนเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการ (Post-test)

5. นำข้อมูลที่ได้จากก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะทางสังคมที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการ (t-test dependent)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการมีค่าทักษะทางสังคม สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

จากผลการวิจัยที่พบว่า โปรแกรม นันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการสื่อสาร และด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย สอดคล้องกับ เมธาพร ณิลังโส (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อจิตสังคมของวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นอายุ 11-17 ปีที่อยู่ในความคุ้มครองของสถานแรกรับรัฐพรก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีจิตสังคมแตกต่างในด้านอารมณ์ และการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และกลุ่มทดลองมีความแตกต่างในด้านอารมณ์

และการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ วริศรา จั๋ยตอนกลอย (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 ที่มีภาวะสมาธิสั้น พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม มีทักษะทางสังคมดีขึ้น โดยวิธีการทางแพทย์ควบคู่การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางให้ผลได้ดีกว่าวิธีการทางแพทย์ และความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ซูซีฟ เยวัพพน (2543: 21) กล่าวว่า นันทนาการเป็นกิจกรรมที่คนเราใช้เวลาว่างจากภารกิจงานประจำโดยเข้าร่วมด้วยความสมัครใจและกิจกรรมจะต้องไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และกฎหมายบ้านเมือง เพื่อให้เกิดการพัฒนา หรือความเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จนรู้สึกมีความสุขกลับคืนมาสู่ภาวะปกติ ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ กาญจนกิจ (2542 : 43-45) กล่าวว่า นันทนาการเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ และการทำงานเป็นทีม ทั้งยังเป็นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ช่วยให้บุคคลได้แสดงออก และละลายพฤติกรรมของกลุ่มสร้างเสริมคุณค่าทางสังคม ผักการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กิจกรรมเกมกีฬา และกีฬาเพื่อการแข่งขัน และการอยู่ค่ายพักแรมช่วยฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ ลดความเห็นแก่ตัว เสริมสร้างความสามัคคี และความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ

จากการวิจัยพบว่า ทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 หลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการที่ผู้วิจัยได้ออกแบบให้ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการสื่อสาร และด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมนันทนาการสามารถช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ในด้านต่างๆ และยังช่วยพัฒนาทักษะที่มีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิตของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 ในสังคมปัจจุบัน โดยสอดคล้องกับ สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 17-20) ที่กล่าวว่า นันทนาการเป็นกระบวนการในการพัฒนาประสบการณ์หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลหรือสังคม โดยอาศัยกิจกรรมนันทนาการเป็นสื่อช่วงเวลาอิสระอย่างสมัครใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมนันทนาการมีผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอนและการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมต่อไป

2. การใช้โปรแกรมนันทนาการที่ได้ผลดีบางครั้งขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำกิจกรรมเป็นสำคัญจึงควรคำนึงถึงตัวกิจกรรมที่จะนำไปใช้และความสามารถในการนำกิจกรรมเพื่อให้ผลที่ได้มีประสิทธิภาพดีที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการใช้โปรแกรมන්නาการที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมในด้านอื่นๆ ตามความเหมาะสมของของเด็กและระดับการศึกษาที่สูงกว่านี้
2. ควรมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องหลังจากนำโปรแกรมන්නาการไปใช้ในระยะเวลา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว). กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์. (2544). จิตวิทยาทั่วไป. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กิตติวัฒน์ อัจนาภิตติ. (2554). ผลของโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคม ของวัยรุ่นตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไกรสร ชันทจร. (2553). ผลของโปรแกรมพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชายที่กระทำ ความผิด ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชีพ เยาวพัฒน์. (2543). นันทนาการ. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2541). ทฤษฎีการวัด และงานวิจัย เอกลักษณ์แห่งอีโก้ในคนไทยและเทศ.
- ดาราวรรณ กล่อมเกลี้ยง. (2541). การสร้างแบบวัดทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทักษะทางสังคม. (2555). สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.kriengsak.com/node/1646>
- ทิสนา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียมใจ พิมพ์วงศ์. (2542). การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับเด็กปกติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียน แบบสหร่วมใจ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนธร เจริญราช. (2546). การศึกษาทักษะทางสังคม และความเครียดของนักเรียนที่มี ความสามารถพิเศษ ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการวัดกิจกรรมศิลปะ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ธาราวดี อธิมาตรานนท์. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวในการเรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตร์
ของนักศึกษาพยาบาล คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
สารนิพนธ์ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล บุญแต่ง. (2550). ความของทักษะทางสังคมและสมรรถภาพทางสังคม. สืบค้นเมื่อ
5 กันยายน 2550, จาก <http://www.royin.go.th/th/board/add-board.php>.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). จิตวิทยาการบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
ผาสุก ปาประโคน. (2544). ผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบมาราธอนโดยใช้ทฤษฎีการให้
คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ที่มีผลต่อการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล. วิทยานิพนธ์
กศ.ม., สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชาริณี หว่าจัน. (2548). การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกในชั้นเรียนร่วมระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.
(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- พงศ์ หรดาล. (2546). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
พิมลวรรณ สมมาคย์. (2546). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดร้อยเอ็ด. กรุงเทพฯ: สำนักวิทยบริการ.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พีระพงษ์ บุญศิริ. (2542). โภชนาการและการออกกำลังกาย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- เมธพร ฅิลังโส. (2549). ผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีผลต่อจิตสังคมวัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์
วท.ม.(การจัดการนันทนาการ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊ค
พับลิเคชันส์ จำกัด.
- เรืองรอง รัตนวิไลสกุล. (2540). มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมตำราสถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี.
- วรารณ ตระกูลสถิตย์. (2545). จิตวิทยาการปรับตัว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์
ส่งเสริมวิชาการ. วิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วริสรา จุ้ยดอนกลอย (2553). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนระดับ
ช่วงชั้นที่ 1 ที่มีภาวะสมาธิสั้น. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วิลาสลักษณ์ ชวัลลี. (2542). ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มี
แรงจูงใจภายในของนักเรียน. รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ:
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิรินทร์ ศิริธาดากุลพัฒน์. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
ที่มีความสามารถพิเศษ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์. (2549). พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมของเด็กวัย 6-12 ปี.
วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา 2549 ปีที่ 4 ฉบับที่ 2.
- ศิริรัตน์ เวียงพระปรก. (2546). ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมและกิจกรรมกระจำ
คำนิยมที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
ดาราสมุทร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภลักษณ์ เงินบำรุง. (2546). ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2542). นันทนาการชุมชนและโรงเรียน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สร้างสรรค์ของเด็ปฐมวัย. ปรินูญานิพนธ์ วท.ม.(การจัดการนันทนาการ).กรุงเทพฯ
----- (2544). นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักวิชา:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ. (2547). แนวการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านยาเสพติด.
กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมกิจการนันทนาการ สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ,
สำนักงาน. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สุขุมล เกษมสุข. (2535). การสอนทักษะทางสังคมในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุชา จันท์เอม. (2543). จิตวิทยาเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุติมา วงศ์วัจนกุล. (2545). การศึกษาการเปรียบเทียบพฤติกรรมปรับตัวของเด็กปฐมวัยใน
โรงเรียนนานาชาติ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล ตั้งสัจพจน์. (2547). ทฤษฎีนันทนาการและการใช้เวลาว่าง. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อเนก หงษ์ทองคำ. (2542). นันทนาการกับสังคม. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ:
ภาควิชาสันนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อารี ตีรณปัญญา. (2552). *ผลของการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการที่มีต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). *จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร.
- อุษณีย์ โพธิสุข. (2542). *ฝึกลูกให้เป็นนักคิด*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บริษัทแฟมิลีไคเรด จำกัด.
- อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์ (โพธิสุข). (2545). *EQ ปัญญานำมนุษย์ชาติ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสตรีศึกษา.
- Bollin. (1998). *The At – Home Independence Program / Recreation Program Implemented by a Volunteer*. Psychology Literature. Teledo : Unison Behavioral Health Group.
- Borarro, J.N.; & Wells, M.S. (2009). Making Difference through Parks and Recreation: Reflections on Physical Activity, Health and Wellness Research. *Journal of Park and Recreation Administration*.
- Boyd, Sandra Lynn; lillig, Kathleen Ann; & Lyon, michelle Renee. (2007). *Increasing Student Participation and Advicacy of Primary Students through PolePlay, Teacher Modeling, and Diret Instution of Commucation skills*. Retrived. December 20, 2007. from <http://eric.ed.gov/ERIC>
- Button, Leslie. (1974). *Developmental Group Work with Adolescent*. London : University
- Campbell; & Siperstein, Gary N. (1994). *Improving Social Competence: A REsource for Elementary School Teachers*. Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Children. Dissertation Abstracts*.
- Connie, Ramaekers. (1990). *Effect of Social Skills on Student development in the Residence Hall Environment*. from <http://www.thailis.uni.net/DAO/Search.nsp>.
- Culp, R.H. (1998). *Adolescent Girl and outdoor Recreation: A case study Examing Constrains and effective Programming Psychology literature University of Idaho*.
- Chung, Kyong-Mee; et al. (2007, September). Peer-Mediated Socail skills Training Program for Young Childen with High-Functioning Autism. *Research in Developmental Disabilities: Multidisciplinary Journal*. 28(4). Retrived January 10, 2008, From <http://eric.ed.gov/ERIC>
- Goleman, Daniel. (1998). *Working with emotional intelligence*. New York: Bantam Books.
- Gresham, F.M. (2000). Teaching Social Skills to High risk children and youth : Preventive and Remedial Strategies. In M. Shinn, H. Walker; & G. Stoner (Eds.), *Interventions for Academic and Behavior Problems II: Preventive and Remedial Strategies* (p. 403-432). Bethesda, MD: National Association of School Psychologists.

- Hanna, S.L. (2000). *Person to person: positive relationship don't just happen* (2nd ed). New Jersey: Prentice Hall.
- Hurd, A.P.; & Anderson, D.M.(2011). *The Park and Recreation Professional Handbook*. IL:Human Kinetics.
- Jenkins, J. M.; & Pigram, J. J. (2003). *Encyclopedia of Leisure and Outdoor Recreation*.
- Kraus, R., Barfer, E. & Shapiro, I. (2001) *Introduction to Leisure Services: Career Perspectives*.
- Mahoney, Joseph. L; & stattin, Hakan. (2002). *Leisure Activities and Adolescent Antisocial Behavior: The Role of Structure and Social Context* Eric Database. Accession no. EJ760950.
- Margaret, J.B.; & Alice. SC. (2008). *Social Emotional Screening Status in Early Childhood Predicts Elementary School Outcomes*. Pediatrics.
- Memurdo, M. and Burnelt. (1992). " Randomized Trial of Exercise in the Elderly, " *Journal of Gerontology*.
- Nash, Jay B. (1995). *Philosophy of Recreation and Leisure*. St. Louis: G.U. Mosby Co.
- National Mental health and Education Center. (2002). *Helping the Student With ADHD in the Classroom*. Retrived. December 20, 2007. from <http://www.nasponline.org/resources/handouts/special%20needs%20template.pdf>
- New York: Routledge.
- Ollhoff, Jim; & Laurie. (2004). *Getting Along: Teaching Social Skill to Children and Youth*. Minnesota: Sparrow Media Group.
- Parrot III, L. (2003). *Counseling and psychotherapy* (2nd ed). United States: Thomson Brook /Cole.
- Peyton, Anna. (2006). *Attitudes of School Psychologists toward Social Skills Training for*
- Phillips, G.M.; & Wood, J.T. (1983). *Communication and human relationship: the study of interpersonal communication*. New York: Macmillan.
- Renee, Miller. (1990). *Effects of Social Skills on Attributions of Success and Failure in Social and Non-Social Situations*. (Online). Available : from <http://www.thailis.uni.net/DAO/detail.nsp>.
- Stumbo, N.; & Peterson. (2004) *Therapeutic Recreation Program Design: Principles and Procedures*. PA: Venture.
- Thorolfur, Tuorlindsson; & Bemburg, Jon Gunnar. (2006). *Peer Group and Substance Use: Examining the Direct and Interactive Effect of Leisure Activity* Eric Database. Accession no. EJ760950.

Virginia H. (1996, November.). Effects of Social Skills Training and Cross age Tutoring on Academic Achievement and Social Behaviors of girls with learning Disabilities. Dissertation Abstracts.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

โปรแกรมค้นหาการที่มีต่อทักษะทางสังคม

โปรแกรมแนะนันทนาการสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
ณ โรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิอุปถัมภ์) มิตรภาพที่ 100 อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กิจกรรมส่งเสริมการทำงานเป็นทีม กิจกรรมส่งเสริมการสื่อสาร เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เป็นวัยที่ดูดซับสิ่งต่างๆ รอบตัว และพัฒนาตนไปสู่ความสำเร็จ โดยการพัฒนาการด้านสังคมของเด็กวัยนี้ต้องการทำให้ตนเองเป็นที่พึงพอใจและเป็นที่ยอมรับในสังคมซึ่งนำไปสู่พัฒนาการที่ดีในช่วงวัยรุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

1. เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการสื่อสาร
3. เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการทำงานเป็นทีม

สถานที่ดำเนินกิจกรรม

โรงเรียนวัดบุปผาราม (คุณวุฒิอุปถัมภ์) มิตรภาพที่ 100 อำเภอเมือง จังหวัดตราด
ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมการวิจัย

ปฏิบัติกิจกรรมในอังคารและพฤหัสบดี จำนวน 6 สัปดาห์ เวลา 15.00 – 16.00 น.
เป็นเวลา 60 นาที

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 30 คน

นายจิตติพงศ์ โภคสมบัติ

สาขาวิชาการศึกษา นันทนาการและการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการที่มีผลต่อทักษะทางสังคม

สัปดาห์/ครั้ง	กิจกรรมนันทนาการ	ทักษะทางสังคม	เวลา (ชม.)
1/1	ปรูมนิเทศ(Pretest)		1
	จับเข้าคูย	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	
	ชมฉันทนอย	การติดต่อสื่อสาร	
	นัดหมาย	การทำงานร่วมกับผู้อื่น	
1/2	เสือ ปิน คน	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	1
	เป่ายิ้งฉุบวิวัฒนาการ	การติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น	
2/1	9 คน 10 ขา	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	1
	โยนกลุ่ม	การติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น	
2/2	ฝั่งแตกรัง	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	1
	มองต่างมุม	การติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น	
3/1	ซ่อนของ	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	1
	ค้นหาผู้นำ	การติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น	
3/2	ต่อเลโก้	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น	1
4/1	หอคอยसानอย	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	1
	โอเอ็กซ์	การติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น	
4/2	จิตรกรเอก	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น	1
5/1	เงื่อนมนุษย์	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น	1
5/2	รวมพลังกลุ่ม	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น	1
6/1	แฮ้ เซอะ	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	1
	ตะลุยวงกลม	การติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น	
6/2	บ้านในฝัน	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	1
	Posttest	การติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น	

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1

กิจกรรม “จับเข้าคุย”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น
2. เพื่อลดช่องว่างของกลุ่มสนทนา

เวลาที่ใช้ 15 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คน โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นที่เราสนิทกับเขาน้อยที่สุด

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ให้ทั้งคู่สอบถามข้อมูลของเพื่อนและสิ่งที่ประทับใจโดยใช้เวลา 5 นาที
2. ให้แต่ละคู่พลัดกันแนะนำเพื่อนที่เป็นคู่ของตนเอง

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ถึงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นจำเป็นต้องมีข้อมูลของบุคคลอื่น เพราะหากเราจดจำรายละเอียดต่างๆของบุคคลที่เรารู้จักแล้วจะทำให้เราสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การปรับตัวและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรม “ชมจันทร์น้อย”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อลดช่องว่างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเรียนรู้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

เวลาที่ใช้ 10 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คน
2. ตกลงกันว่าใครจะเป็นหมายเลข 1 หรือ 2

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ให้หมายเลข 1 ทำการชมหมายเลข 2 และให้หมายเลข 2 ตอบรับด้วยคำพูดว่า ไข่ครับ/ค่ะ
2. จากนั้นทำการสลับหมายเลขให้หมายเลข 2 ทำการชมหมายเลข 1 และให้หมายเลข 1 ตอบรับด้วยคำพูดว่า ไข่ครับ/ค่ะและเริ่มเล่นอีกครั้งของตนเอง

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม กิจกรรมนี้แสดงให้เห็นความสำคัญของการสื่อสารนั้นมีอิทธิพลต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ไปในทางที่ดีขึ้นหรือแย่ลง เราจึงควรรู้จักใช้คำพูดให้เหมาะสมกับบุคคลที่เราจะสื่อสารด้วย

กิจกรรม “นัดหมาย”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกเรื่องความถูกต้องและความแม่นยำในการติดต่อสื่อสาร
2. เพื่อให้สามารถปรับตัวในการทำงานร่วมกัน

วัสดุอุปกรณ์

- โปสเตอร์นัดหมาย

เวลาที่ใช้ 20 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. แจกตารางที่ใช้สำหรับทำกิจกรรมนัดหมาย

ขั้นดำเนินการกิจกรรม

1. อธิบายและยกตัวอย่างรายละเอียดของตารางและคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่ทุกคนจะต้องไปนัดหมายกับคนที่ไม่ใช่บัดดี้
2. เริ่มกิจกรรมให้นักเรียนกระจายไปนัดหมายเพื่อนให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
3. เป่านกหวีดหยุดกิจกรรมเพื่อเช็คและตรวจสอบผลงานเบื้องต้นว่าทุกคนมีส่วนร่วมกิจกรรมมากแค่ไหน
4. เพิ่มเงื่อนไขในการทำกิจกรรม จากนั้นดำเนินการต่อ จนถึงสุดระยะเวลา จากนั้นตรวจสอบเบื้องต้นว่าใครทำได้เป้าหมายที่ตั้งไว้บ้าง

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนย่อมมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องของครอบครัว ภูมิลำเนา ลักษณะทางกายภาพ ตลอดจนความสามารถหรือความถนัดในแต่ละบุคคล เราต้องยอมรับตรงสิ่งต่างๆ เหล่านี้เพราะเราไม่สามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างบนโลกใบนี้ด้วยตัวเพียงคนเดียวได้เสมอไปยอมรับตรงสิ่งต่างๆ เหล่านี้เพราะเราไม่สามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างบนโลกใบนี้ด้วยตัวเพียงคนเดียวได้เสมอไป

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 2

กิจกรรม “เสือ ปีน คน”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้เรื่องการนำข้อมูลของผู้อื่นมาปรับใช้
2. เพื่อฝึกเลือกใช้ประเภทของการติดต่อสื่อสาร
3. เพื่อฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น

เวลาที่ใช้ 20 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้นำอธิบายรายละเอียดของกฎกติกาให้กับผู้ร่วมกิจกรรมทราบ คือ เมื่อผู้นำกิจกรรมนับ 1 ถึง 3 ให้ทั้งสองทีมทำตาม 1 แบบ ที่กำหนดให้คือ ทำท่าเป็นเสือ ทำท่าเป็นปีน ทำท่าเป็นคน หากเป็นเสือให้ยกมือขึ้น 2 มือ และงอนิ้วให้เป็นลักษณะของงเล็บเสือ แล้วร้องคำรามแบบเสือ หากเป็นปีนให้ยื่นมือขวาวออกไปข้างหน้าพร้อมกับทำนิ้วกลางเป็นปากกระบอกปืน แล้วให้ตะโกนคำว่า โป้ง หากเป็นคนให้ยืนเฉยๆ (ในแต่ละครั้งทั้งทีมต้องทำตามเดียวกันทั้งทีม หากมีคนใดทำแตกต่างจากทีม ถือว่าแพ้ในครั้งนั้น)

2. วิธีการและการตัดสินก็คือ ให้ทุกคนแสดงท่าทางในสิ่งที่สมาชิกทุกคนตกลงกัน ลักษณะการตัดสินจะเหมือนกับการเป่ายิงฉุบ ก็คือ

เสือ	แพ้	ปีน	ชนะ	คน
ปีน	แพ้	คน	ชนะ	เสือ
คน	แพ้	เสือ	ชนะ	ปีน

3. ในการเล่นแต่ละครั้งให้ภายในทีมประชุมกัน เพื่อวางแผนและตัดสินใจว่าทีมของตนจะเลือกเป็นอะไร

4. ผู้นำถามนักเรียนว่าได้บทเรียนอะไรจากกิจกรรม

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ผู้นำกิจกรรมอธิบายถึงวัตถุประสงค์พยายามทำหน้าที่ที่เราได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด เราควรที่จะสามารถทำงานร่วมกับใครได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงปัจจัยใด

กิจกรรม “เป่ายิงฉุบ วิวัฒนาการ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้คุณค่าของตนเองและคุณค่าของผู้อื่น
2. เพื่อฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนจับคู่ 2 คน
2. ผู้นำอธิบายรายละเอียดของกฎกติกาให้กับผู้ร่วมกิจกรรมทราบ

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ให้ภายในคู่ของตนเองทำการเป่ายิงฉุบกัน เพื่อเลื่อนขั้นไปสู่จุดสูงสุดของวิวัฒนาการ โดยเรียงลำดับจาก ยุง ปลา กระต่าย ลิง และคน ซึ่งผู้ชนะจะเป็นปลาผู้แพ้จะเป็นยุง ผู้เล่นจะต้องแสดงท่าทางประกอบตามลำดับของขั้นวิวัฒนาการดังต่อไปนี้
 - ทำยุง ให้นำมือทั้งสองข้างมาตีสันลงเหมือนปีก
 - ทำปลา ให้นำมือขวายื่นไปด้านหน้าและมือซ้ายยื่นไปด้านหลัง สะบัดตัวให้เหมือนปลา
 - ทำกระต่าย ให้ทำมือเหลือสองนิ้วแล้วนำไปไว้ที่หัว จากนั้นเคลื่อนที่โดยกระโดดไปมา
 - ทำลิง ให้นำมือมาตบกันที่ด้านหน้าพร้อมย่อตัวและส่งเสียงลิง
 - ทำคน ให้ทำตัวปกติแล้วเดินมารวมกลุ่มไว้
2. ให้ทำการจับคู่ใหม่ที่เป็นชนิดเดียวและเป่ายิงฉุบเพื่อหาผู้ชนะต่อไป ทำเช่นนี้ไปเรื่อยจนจบกิจกรรม
3. เมื่อกิจกรรมดำเนินไปจนจบจะต้องมีผู้เล่นที่แสดงท่าทางของ ยุง ปลา และกระต่าย เหลืออยู่อย่างละ 1 คน

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม กิจกรรมนี้จะแสดงให้เห็นถึงหน้าที่ของเราในปัจจุบันและอนาคต หากเราไม่พยายามทำหน้าที่ที่เราได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด เราจะไม่สามารถทำงานร่วมกับใครได้ เพราะทุกคนจะพัฒนาตนเองต่อไปเสมอในขณะที่เราหยุดอยู่กับที่

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 1

กิจกรรม “โยนกลุ่ม”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อฝึกการติดต่อสื่อสาร
3. เพื่อฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น

เวลาที่ใช้ 30 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม
2. ให้แต่ละกลุ่มตั้งชื่อทีมที่แสดงถึงตัวตนของกลุ่มและทำการนั่งลงเป็นวงกลมพร้อมมือ

กันไว้ห้ามปล่อยมือเด็ดขาด

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยอธิบายกติกาการเล่น คือ ผู้นำจะทำการเรียกชื่อทีมไหนให้กลุ่มนั้นพูดชื่อกลุ่มตนเอง 2 ครั้งและพูดชื่อกลุ่มอื่น 1 ครั้ง เมื่อเมื่อนั้นได้ยินให้ขานรับทันที โดยมีข้อแม้ว่าไม่สามารถเรียกชื่อทีมที่เรียกทีมเราได้
2. ทีมไหนที่เหลืออยู่ทีมสุดท้ายเป็นผู้ชนะ

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม กิจกรรมนี้จะแสดงถึงการทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด เพราะเมื่อเราเข้ามาอยู่ในสังคมแล้วหากเกิดความผิดพลาด ไม่ได้ส่งผลต่อเราเพียงคนเดียวแต่ส่งผลต่อกลุ่มทั้งกลุ่ม

กิจกรรม “9 คน 10 ขา”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. เพื่อเรียนรู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

วัสดุอุปกรณ์

- ผ้าผูกขา

เวลาที่ใช้ 30 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนจับกลุ่ม 9 คน โดยผู้ชายหญิงให้เท่ากัน
2. ให้ในกลุ่มยืนเรียงหน้ากระดาน

ขั้นตอนกิจกรรม

1. นำผ้ามามัดขาของนักเรียนแต่ละคนโดยมัดขาซ้ายของคนหนึ่งเข้ากับขาขวาอีกคนหนึ่งเข้าด้วยกัน
2. เมื่อได้ยินเสียงนกหวีดให้ภายในกลุ่มเดินจากจุดเริ่มต้นไปจนถึงเส้นชัยให้เร็วที่สุด โดยจะทำการแข่งครั้งละหนึ่งทีมจากนั้นทำการแข่งขันจนครบทุกทีม

ข้อควรระวัง

ตัวกิจกรรมมีการเคลื่อนที่เป็นกลุ่มและมีการผูกมัดติดกันอาจทำให้เกิดการหกล้มบาดเจ็บได้จึงควรเตือนเด็กถึงความปลอดภัยมาเป็นอันดับแรก

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม กิจกรรมนี้จะแสดงถึง การสื่อสารที่จะทำให้กลุ่มของตนสามารถไปถึงเส้นชัยได้ โดยคนในกลุ่มจะต้องเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อให้งานที่ทำได้สามารถไปถึงเป้าหมายได้

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2

กิจกรรม “ผึ่งแดกรัง”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเรียนรู้การติดต่อสื่อสาร
3. เพื่อเรียนรู้ถึงความพร้อมในการเข้าสังคมใหม่

เวลาที่ใช้ 15 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนทั้งหมดจับกลุ่ม 3 คน
2. ตกลงกันในกลุ่มว่าใครจะเป็นหมายเลข 1, 2 และ 3

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมจะกำหนดให้
คนที่นับ 1 กับ 2 จับมือกันเป็นรังผึ้ง
คนที่นับ 3 ให้เป็นตัวผึ้งอยู่ตรงกลางระหว่างคนที่ 1 และคนที่ 2
2. หลังจากกำหนดคุณสมบัติของแต่ละคนในกลุ่มแล้ว ผู้นำกิจกรรมจะมีคำสั่งที่ทุกคน

จะต้องฟัง และปฏิบัติ ให้ถูกต้อง ดังนี้

ผึ่งแดกรัง หมายถึง ผู้ที่เป็นตัวผึ้งไปหารังใหม่ที่ไม่ใช่รังเดิม

รังผึ้งแตก หมายถึง ผู้ที่เป็นรังทั้งคนจับมือกันแล้วเปลี่ยนไปหาผึ้งตนอื่นส่วนผึ้งตัว

เดิมให้อยู่กับที่

พายุมา หมายถึง ให้ทั้งรังและผึ้งที่อยู่กลุ่มเดียวกัน แยกออกไปจับกลุ่มใหม่โดยจะ

ตกลงกันว่าใครจะเป็นผึ้งหรือรังผึ้งก็ได้ แต่ต้องครบตามจำนวน

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม กิจกรรมนี้จะแสดงให้เห็นว่าเราต้องเปิดรับการที่เราจะต้องเข้าไปอยู่ในสังคมใหม่อยู่เสมอ เช่น โรงเรียนใหม่ ที่ทำงานใหม่ เป็นต้น ทำให้เราต้องมีความพร้อมที่จะสร้างความสัมพันธ์ใหม่ๆอยู่เสมอ

สัปดาห์ที่ 3 ครั้งที่ 1

กิจกรรม “ซ่อนของ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเรียนรู้การติดต่อสื่อสาร
3. เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

- ลูกอม

เวลาที่ใช้ 30 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเท่าๆกัน 5 กลุ่ม

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้วิจัยแจกลูกอมที่มีสีแตกต่างกัน 2 เม็ด ให้กับนักเรียนทุกคนและให้นักเรียนนำลูกอมที่ได้ไปซ่อนภายในบริเวณใกล้ๆแล้วกลับมาหนึ่งที
2. จากนั้นผู้วิจัยอธิบายกติกาของกิจกรรม คือ ให้นักเรียนยืนเรียงกันเป็นแถวหน้ากระดานและจับมือกันไว้จากนั้นเมื่อได้ยินเสียงนกหวีดให้ไปหาลูกอมที่เอาไปซ่อน 1 เม็ดที่เป็นสีแดงกันให้ครบตามจำนวนคนในกลุ่มโดยที่มือห้ามหลุดออกจากกันแล้วกลับมาหนึ่งที่พร้อมส่งเสียงเฮเพื่อเป็นสัญญาณว่าทำสำเร็จ
3. ให้แต่ละกลุ่มประชุมเพื่อหาวิธีการที่จะทำให้ใช้เวลาน้อยที่สุดแล้ว
4. เริ่มการแข่งขันอีกครั้งโดยมีเป้าหมายให้เร็วกว่าครั้งแรก

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ในการอยู่ร่วมกันเราจะต้องรู้หน้าที่ของตนเองว่าเราควรทำหรือไม่ โดยควรคำนึงส่วนร่วมเป็นหลักเพราะไม่เช่นนั้นก็มีแต่จะตั้งต้นด้วยเหตุผลของใครของมันและหากไม่มีใครยอมผลสุดท้ายคงออกมาไม่เป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย ฉะนั้นจึงควรรู้จักเสียสละเพื่อส่วนร่วมเพื่อให้สามารถเดินหน้าต่อไปได้

กิจกรรม “ค้นหาผู้นำ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเรียนรู้การติดต่อสื่อสาร
3. เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

เวลาที่ใช้ 30 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยจัดนักเรียนหนึ่งเป็นวงกลม หรือครึ่งวงกลม
2. คัดเลือก ตัวแทน ชายและหญิง (รวม 2 คน) ให้ออกไปข้างนอกห้อง

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้วิจัยนัดแนะกับนักเรียนในห้องต้องเป็นผู้ตามที่ดี โดยการทำการกายบดต่างๆตามผู้นำใน ขณะที่ตัวแทนเข้ามาในห้อง โดยไม่ให้ตัวแทน สังเกตรู้ได้ว่าใครเป็นผู้นำ
2. ให้ตัวแทนเข้ามาในห้องและนักเรียนในห้องต้องเป็นผู้ตามที่ดี โดยการทำการกายบดตามที่นัดแนะ ประมาณ 5 นาที หมดเวลา
3. ให้ตัวแทน ทายว่าใครคือคนที่ออกคำสั่งให้ทำตามทาง
4. จากนั้นให้ตัวแทนอีกคนเข้ามาและทำเหมือนกัน

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม การที่จะทำงานกันกับคนอื่นต้องยอมรับและเข้าใจในการตัดสินใจของคนอื่นและรู้จักกันและรู้จักที่จะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี นอกจากนี้แล้วยังต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจและความพร้อมเพรียงของทุกคน

สัปดาห์ที่ 3 ครั้งที่ 2

กิจกรรม “ต่อเลโก้”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. เพื่อเรียนรู้การติดต่อสื่อสาร
3. เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

- เลโก้ จำนวน 5 ชุด
- กระดาษ และดินสอ 5 ชุด

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. คัดเลือกตัวแทน 2 คน
2. แบ่งนักเรียนที่เหลือออกเป็น 4 กลุ่ม

ขั้นดำเนินการกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมอธิบายกติกาให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากคำอธิบายของตัวแทนไปทำการต่อเลโก้ให้มีรูปร่างลักษณะเหมือนกับต้นแบบ โดยแบ่งเป็น 2 รอบ
2. รอบที่ 1 ให้ตัวแทนคนแรก ทำการอธิบายลักษณะของการต่อเลโก้โดยที่สมาชิกทุกกลุ่มไม่เห็นตัวเลโก้และไม่สามารถสอบถามข้อมูลจากตัวแทนได้
3. ให้สมาชิกของแต่ละกลุ่มประชุมและสรุปผล ภายใน 5 นาที
4. ทำการตรวจสอบผลและสอบถามถึงข้อผิดพลาดในรอบแรกเพื่อนำไปปรับใช้ในข้อสอง
5. รอบที่ 2 ให้ตัวแทนอีกคนอธิบายลักษณะของการต่อเลโก้เหมือนเดิมแต่ในรอบนี้จะให้แต่ละกลุ่มสามารถซักถามข้อสงสัยเมื่ออธิบายเสร็จได้เป็นเวลา 5 นาที
6. ให้สมาชิกของแต่ละกลุ่มประชุมและสรุปผล ภายใน 5 นาที

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม กิจกรรมนี้จะบ่งบอกถึงเรื่องของการสื่อสารจากต้นทางไปยังปลายทาง ว่าควรคำนึงถึงความเข้าใจของผู้ฟังเป็นที่ตั้งและผู้ฟังเมื่อเกิดสงสัยควรที่จะทบทวนข้อมูลที่ได้มาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง รวมถึงการมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิกในกลุ่มจะส่งผลของการทำงานที่ออกมาด้วย

สัปดาห์ที่ 4 ครั้งที่ 1

กิจกรรม “หอคอยฮานอย”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเรียนรู้การติดต่อสื่อสาร
3. เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

- เอกสาร “โจทย์หอคอยฮานอย”

เวลาที่ใช้ 30 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้วิจัยอธิบายกติกาให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดย้ายกล่องจากฐาน A ไปยังฐาน C ให้ได้ 15 ครั้ง
2. ผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติมเงื่อนไขในการย้าย
 - ย้ายได้ทีละกล่อง
 - สามารถย้ายกลับไปได้
 - ห้ามกล่องใหญ่ทับกล่องเล็ก
 - ให้ย้ายได้ไม่เกิน 15 ครั้ง
 - ถ้ายกกล่องแล้วจะนับเป็นหนึ่งครั้ง
3. ให้นักเรียนประชุมวางแผนกันและให้แต่ละกลุ่มออกมาสาธิตวิธีที่กลุ่มคิดออกมา

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม การที่เราจะอยู่ร่วมกันเราต้องรู้จักปรับผิชอบในบทบาทและหน้าที่ของตนเองเพื่อให้เราสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

กิจกรรม “ไอเอ็กซ์”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเรียนรู้การติดต่อสื่อสาร
3. เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

- แผ่นกระดาษตาราง 8x8
- ปากกาเคมี 2 สี

เวลาที่ใช้ 30 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม
2. ให้แต่ละกลุ่มนักเรียนเข้าแถวตอนลึก

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนวงกลมในช่องสี่เหลี่ยมตาราง 8x8 เมื่อได้ครบทุกวงเรียงต่อกันเป็นเส้นตรงในแนวตั้ง แนวนอนและแนวทแยงให้ขีดเส้นทับ
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสลับกันออกมาเขียนวงกลม โดยที่ทั้งสองกลุ่มจะต้องเลือกว่าจะใช้ปากกาเมจิกสีน้ำเงินหรือสีแดง
3. อธิบายเพิ่มเติมว่าต้องได้เส้นทับมากที่สุด
4. ให้นักเรียนเริ่มออกมาเขียนวงกลมสลับกันจนครบทุกช่อง โดยห้ามปรึกษาและจำกัดเวลาคนละ 5 วินาที

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม เมื่อเกิดการแบ่งกลุ่มเราจะเกิดความรู้สึกที่ต้องแข่งขันกันอยู่ตลอดเวลา แต่ถ้าเราลดการแข่งขันกับผู้อื่นแล้วมาแข่งกับตัวเองแทนเราจะพบว่าเราสามารถใช้ประโยชน์จากเพื่อนกลุ่มอื่นในทางสร้างสรรค์ได้อีกมากมาย เนื่องจากนี้จะส่งผลให้สามารถอยู่ร่วมกันได้และยังทำให้ไม่เกิดความเสียหายกับกลุ่มไหนเลยมีแต่ได้กับได้

สัปดาห์ที่ 4 ครั้งที่ 2

กิจกรรม “จิตรกรเอก”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเรียนรู้การติดต่อสื่อสาร
3. เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

- กระดาษ A4
- ดินสอ

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยแจกกระดาษให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคนละ 1 แผ่น พร้อมทั้งแจกดินสอให้คนละ 1

แท่ง

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้วิจัยวาดรูปภาพของตนเอง โดยนำจุดเด่น หรือคุณลักษณะเด่นของตนเองที่คิดว่าผู้อื่นเห็นแล้วสามารถจำได้ว่าเป็นภาพของผู้อื่นในระยะเวลาที่กำหนดให้ (ภายใน 3 นาที)
2. รวบรวมภาพวาดของสมาชิกทุกคน แล้วนำมาแจกคืนให้กับสมาชิกโดยสลับภาพของผู้อื่นไม่ให้ตรงกับภาพวาด
3. ออกคำสั่งให้นักเรียนค้นหาเจ้าของภาพและหากใครหาเจ้าของภาพได้แล้วให้นำสิ่งจับคู่เอาไว้
4. สัมภาษณ์ถึงวิธีการค้นหาเจ้าของภาพของแต่ละคนว่ามีวิธีการอย่างไรและเจ้าของภาพสามารถอธิบายตัวตนของตนเองได้ดีแค่ไหน

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นเราควรจักเอาใจเขามาใส่ใจใจซึ่งกันและกัน ควรรู้จักมองจุดเด่นมากกว่ามองจุดด้อยของเพื่อนๆ เหมือนกับการมองโลกในแง่ดี เท่านั้นชีวิตเราก็จะเป็นชีวิตที่มีความสุข

สัปดาห์ที่ 5 ครั้งที่ 1

กิจกรรม “เงื่อนมนุษย์”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเรียนรู้การการติดต่อสื่อสาร
3. เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่ 2 คน และให้จับมือคู่ของตนเองไว้

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้วิจัยจะออกคำสั่ง หันหน้าออกจากคู่ของเราโดยที่มือห้ามหลุด หลังจากนั้นให้ทำการทดลองและทำความเข้าใจ
2. ผู้วิจัยจะออกคำสั่ง หันหน้าเข้าหาคู่ของเราโดยที่มือห้ามหลุด หลังจากนั้นให้ทำการทดลองและทำความเข้าใจ
3. ผู้วิจัยจะออกคำสั่ง ไขว้มือโดยที่มือห้ามหลุด หลังจากนั้นให้ทำการทดลองและทำความเข้าใจ
4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มจับเพื่อนในกลุ่มของตนเองไว้ จากนั้นทำการทดสอบแบบเดิมอีกครั้ง
5. ให้นักเรียนรวมกลุ่มใหญ่และทำการแข่งขันอีกครั้ง

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม เป็นกิจกรรมใช้ละลายพฤติกรรมภายในกลุ่ม ต้องใช้กิจกรรมที่ใช้การเคลื่อนไหวและใช้ความคิดในการแก้ปัญหาต่างๆ รวมถึงการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในระหว่างการทำงาน

สัปดาห์ที่ 5 ครั้งที่ 2

กิจกรรม “รวมพลังกลุ่ม”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเรียนรู้การติดต่อสื่อสาร
3. เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม เป็นวงกลม
2. ให้จับมือเพื่อนในกลุ่มของตนเองและตกลงว่าใครที่จะเป็นเริ่ม

ขั้นตอนกิจกรรม

1. โดยจะให้เรียกชื่อคนเริ่มก่อนจากนั้นจึงไล่ไปทางขวาจนครบ 2 รอบ แล้วส่งเสียง เอ้า พร้อมยกมือ
2. ทำการชักชวนเพื่อความเข้าใจแล้วจึงทำการแข่งขัน
3. ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนร่วมกลุ่มใหญ่และทำการแข่งขันอีกครั้ง

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม เป็นกิจกรรมใช้ละลายพฤติกรรมภายในกลุ่ม ต้องใช้กิจกรรมที่ใช้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และใช้ความคิดในการแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการทำงาน

สัปดาห์ที่ 6 ครั้งที่ 1

กิจกรรม “เฮ้ เซอะ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเรียนรู้การการติดต่อสื่อสาร
3. เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

เวลาที่ใช้ 30 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม
2. ให้จับมือเพื่อนในกลุ่มของตนเอง

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้วิจัยจะทำการเรียกชื่อกลุ่มต่างๆ เมื่อได้ยินชื่อกลุ่มของตนเองให้ยกมือและขึ้นส่งเสียงเฮ้ ทำการทดสอบความเข้าใจ
2. จากนั้นผู้จะเปลี่ยนจากการเรียกชื่อเป็นการชี้ไปที่กลุ่มแทน เมื่อกลุ่มของตนเองถูกชี้ให้ยกมือและขึ้นส่งเสียง เฮ้ ทำการทดสอบความเข้าใจ
3. ผู้นำเพิ่มรูปแบบในการทำกิจกรรมด้วยการเพิ่มมือ เมื่อใช้มือขวาชี้ไปที่กลุ่มให้ส่งเสียงเฮ้ พร้อมกับยกมือ เมื่อใช้มือซ้ายชี้ไปที่กลุ่มให้ส่งเสียง เซอะ พร้อมสับัดหน้าไปทางซ้ายทำการทดสอบความเข้าใจ
4. ผู้นำทำการแข่งขันโดยผู้ที่ทำพลาด 5 ครั้งก่อนจะเป็นฝ่ายแพ้

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ในการทำงานต้องมีการพูดคุยเพื่อทำความเข้าใจภายในกลุ่มให้เกิดความชัดเจน เพราะหากภายในกลุ่มเกิดความไม่เข้าใจในงานที่ทำ เมื่อถึงเวลาปฏิบัติจริงอาจเกิดความสับสนได้

กิจกรรม “ตะลุยวงกลม”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

- ไมโครโฟน
- เครื่องเสียง

เวลาที่ใช้ 30 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนจับกลุ่มเป็นวงกลม
2. ให้จับมือเพื่อนของตนเองไว้

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ผู้วิจัยจะออกคำสั่ง ดังต่อไปนี้

พูดคำว่า หนึ่ง ให้ก้าวขยับไปทางซ้าย
 พูดคำว่า สอง ให้ก้าวขยับไปทางขวา
 พูดคำว่า สาม ให้ก้าวขยับไปทางข้างหน้า
 พูดคำว่า สี่ ให้ก้าวขยับไปทางข้างหลัง
 พูดคำว่า ห้า ให้นิ่งอยู่กับที่
 พูดคำว่า หก ให้ลุกขึ้นยืน

2. ผู้วิจัยจะทำการสอนและทดลองไปที่ละหมายเลขเพื่อเป็นการทำความเข้าใจ
3. ผู้วิจัยจะออกคำสั่ง เป็นชุดตัวเลขหลายจำนวนในคราวเดียวเพื่อเป็นการทดสอบ

นักเรียน

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จากกิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีผู้ผิดพลาด
แล้วจะทำให้เห็นได้อยู่ชัดเจนว่าคนผิดเป็นใครและทำให้การทำงานสะดวก

สัปดาห์ที่ 6 ครั้งที่ 2

กิจกรรม “บ้านในฝัน”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เพื่อเรียนรู้การติดต่อสื่อสารโดยการต่อรองเจรจา
3. เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

- พิวเจอร์บอร์ด 3 แผ่น
- กระดาษสี
- กรรไกร
- ดินน้ำมัน
- เชือกสี
- ไม้ไอติม

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม
2. ให้แต่ละกลุ่มจับฉลากว่ากลุ่มไหนจะได้อุปกรณ์และโจทย์แบบไหน ประกอบไปด้วย 1.

ตัวอาคาร 2. สนามกีฬา 3. สนามเด็กเล่น 4. สวนหย่อม

ขั้นดำเนินการกิจกรรม

1. ผู้วิจัยแจกอุปกรณ์ให้ทุกกลุ่มโดยอุปกรณ์ที่ได้จะไม่สอดคล้องกับภาระงานที่ได้เพื่อให้
นิสิตได้รู้จักการแบ่งปันและการเอื้อเฟื้อต่อกัน

2. ให้ผู้เข้าร่วมนำเสนอชิ้นงานของแต่ละกลุ่มถึงขั้นตอนการใช้วัตถุดิบ และขั้นตอนการทำงาน

อภิปรายซักถาม

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมว่ามีข้อคิดอะไรบ้างที่ได้จาก
กิจกรรมและนักเรียนจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ในการทำงานบางครั้งเราไม่สามารถที่จะทำงานประสบความสำเร็จได้ด้วยตัวเองเราอาจจะต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นให้เข้ามาช่วยเหลือให้ไปสู่เป้าหมาย จึงต้องมีการสร้างเครือข่ายทางสังคม

ภาคผนวก ข
แบบประเมินทักษะทางสังคม

แบบประเมินทักษะทางสังคม

เรื่อง ผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

คำชี้แจง

แบบประเมินทักษะทางสังคมฉบับนี้มีเป็นแบบประเมินพฤติกรรมในการแสดงออกทักษะทางสังคมก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

การตอบแบบประเมินให้พิจารณา ผู้เข้าร่วมโปรแกรมกาหมายเลข 1, 2, 3, 4 ,5 ตามเกณฑ์ที่แนบมาด้วยนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

นายฐิติพงศ์ โภคสมบัติ

สาขาวิชาการกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบประเมินทักษะทางสังคม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับความเป็นจริงในการประพฤติปฏิบัติ
ของนักเรียน

แบบประเมินทักษะทางสังคม	จริงมาก ที่สุด 5	ค่อนข้าง จริง 4	จริง บางครั้ง 3	ไม่ค่อย เป็นจริง 2	ไม่เป็น จริง 1
1. ฉันสามารถจดจำข้อมูล รายละเอียดของ เพื่อนที่ทำกิจกรรมร่วมกันได้					
2. ฉันให้ความช่วยเหลือเพื่อนในการทำ กิจกรรม					
3. ฉันให้ความช่วยเหลือครูในการทำ กิจกรรม					
4. ฉันมีธรรมาศยที่ดีต่อผู้อื่น					
5. ฉันเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย					
6. ฉันสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้					
7. ฉันสามารถรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของ ผู้อื่นได้					
8. ฉันกล้าขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น					
9. ฉันพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น					
10. ฉันตั้งใจฟังเมื่อมีผู้อื่นพูด					
11. ฉันสามารถที่ถ่ายทอดข้อมูลที่ได้รับได้ อย่างถูกต้องชัดเจน					
12. ฉันกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน					
13. ฉันสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องชัดเจน					
14. ฉันสามารถทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้รับ รับมา					
15. ฉันสามารถสรุปข้อมูลออกมาเป็น คำพูดของตนเองได้					
16. ฉันสามารถอธิบายข้อมูลที่ได้รับให้ ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้อง					
17. ฉันสามารถแสดงกิริยาท่าทางขณะ สนทนาได้อย่างเหมาะสม					

แบบประเมินทักษะทางสังคม	จริงมากที่สุด 5	ค่อนข้างจริง 4	จริงบ้างบางครั้ง 3	ไม่ค่อยเป็นจริง 2	ไม่เป็นจริง 1
18. ฉันมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย					
19. ฉันมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม					
20. ฉันช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม					
21. ฉันเห็นประโยชน์ส่วนร่วมของกลุ่มมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว					
22. เมื่อกลุ่มพบอุปสรรคฉันสามารถช่วยกลุ่มแก้ปัญหาได้					
23. ฉันสามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในกลุ่มให้ทันเวลาที่กำหนด					
24. ฉันรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน					
25. ฉันแสดงความคิดเห็นเมื่อผู้อื่นหรือกลุ่มอื่นประสบความสำเร็จ					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย

หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย (Informed Consent Form)

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อยู่
บ้านเลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....แขวง/
ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....โทรศัพท์.....

ขอทำหนังสือนี้ไว้ต่อหัวหน้าโครงการวิจัยเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

ข้อ 1. ข้าพเจ้า ได้รับทราบโครงการวิจัยของ นายจิตติพงษ์ โภคสมบัติ
เรื่อง ผลของโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 - 6

ข้อ 2. ข้าพเจ้า ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ด้วยความสมัครใจ โดยมีได้มีการบังคับขู่
เข็ญหลอกลวงแต่ประการใด และจะให้ความร่วมมือในการวิจัยทุกประการ

ข้อ 3. ข้าพเจ้า ได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย
ประสิทธิภาพ ความปลอดภัย อาการหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไข
หากเกิดอันตราย ค่าตอบแทนที่จะได้รับ ค่าใช้จ่ายที่ข้าพเจ้าจะต้องรับผิดชอบจ่ายเอง โดยได้อ่าน
ข้อความที่มีรายละเอียดอยู่ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยโดยตลอด อีกทั้งยังได้รับ
คำอธิบายและตอบข้อสงสัยจากหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และตกลงรับผิดชอบตามคำ
รับรองในข้อ 5 ทุกประการ

ข้อ 4. ข้าพเจ้า ได้รับการรับรองจากผู้วิจัยว่าจะเก็บข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าเป็นความลับ
จะเปิดเผยเฉพาะผลสรุปการวิจัยเท่านั้น

ข้อ 5. ข้าพเจ้า ได้รับทราบจากผู้วิจัยแล้วว่า หากมีอันตรายใด ๆ อันเกิดขึ้นจากการวิจัย
ดังกล่าว ข้าพเจ้า จะได้รับการรักษาพยาบาลจากคณะผู้วิจัย โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายและจะได้รับค่าชดเชย
รายได้ที่สูญเสียไปในระหว่างการรักษาพยาบาล ดังกล่าว ตลอดจนมีสิทธิได้รับค่าทดแทนความพิการ
ที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัยตามสมควร

ข้อ 6. ข้าพเจ้า ได้รับทราบแล้วว่าข้าพเจ้ามีสิทธิจะบอกเลิกการร่วมโครงการวิจัยนี้ และการ
บอกเลิกการร่วมโครงการวิจัยจะไม่มีผลกระทบต่อการดูแลรักษาโรคที่ข้าพเจ้าจะพึงได้รับต่อไป

ข้อ 7. หากข้าพเจ้ามีข้อข้องใจเกี่ยวกับขั้นตอนของการวิจัย หรือหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่
พึงประสงค์จากการวิจัย สามารถติดต่อกับนายจิตติพงษ์ โภคสมบัติสะดวกพร้อมเบอร์โทรศัพท์:

0891492344

ข้อ 8. หากข้าพเจ้า ได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าจะสามารถติดต่อกับประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับการพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์หรือผู้แทน ได้ที่สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทรศัพท์ 02-649-5000 ต่อ 11015-11018

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความตามหนังสือนี้โดยตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตามเจตนาของข้าพเจ้า จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญพร้อมกับหัวหน้าโครงการวิจัยและต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ยินยอม / ผู้แทนโดยชอบธรรม

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ให้ข้อมูลและขอความยินยอม/หัวหน้าโครงการวิจัย

ลงชื่อพยาน

(.....)

ลงชื่อพยาน

(.....)

ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมการวิจัย อ่านหนังสือไม่ออก ผู้ที่อ่านข้อความทั้งหมดแทนผู้เข้าร่วมการวิจัยคือ

.....

จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นพยาน

ลงชื่อพยาน

(.....)

หมายเหตุ

1. ในกรณีที่ผู้ให้ความยินยอมมีอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์จะต้องมีผู้ปกครองตามกฎหมายเป็นผู้ให้ความยินยอมด้วย หรือ ผู้ป่วยที่ไม่สามารถแสดงความยินยอมได้ด้วยตนเอง จะต้องเป็นผู้มีอำนาจทำการแทน เป็นผู้ให้ความยินยอม

2. กรณีผู้ยินยอมตนให้ทำวิจัย ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ให้ผู้วิจัยอ่านข้อความในหนังสือให้ความยินยอมนี้ให้แก่ผู้ยินยอมตนให้ทำวิจัยฟังจนเข้าใจแล้ว และให้ผู้ยินยอมตนให้ทำวิจัยลงนามหรือพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือรับทราบ ในการให้ความยินยอมดังกล่าวด้วย

ภาคผนวก ง
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

**รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
แบบประเมินทักษะทางสังคมที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมสหสาขาการ**

1. อาจารย์สนั่น มีชั้นหมาก

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ความเชี่ยวชาญ ด้านทักษะทางสังคม

2. เรือโทตร.ไพบูลย์ อ่อนมั่ง (รณ.)

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ความเชี่ยวชาญ ด้านแบบประเมิน

3. อาจารย์กนกวดี ฟังโพธิ์ทอง

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ความเชี่ยวชาญ ด้านทักษะทางสังคม

4. นางชโลบล ทศวิล

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ
ความเชี่ยวชาญ ด้านแบบประเมิน

5. นายพิมล ท่าพริก

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ
ความเชี่ยวชาญ ด้านแบบประเมิน

**รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
โปรแกรมบัณฑิตการศึกษามีต่อทักษะทางสังคม**

1. นายสมควร โพธิ์ทอง
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
ความเชี่ยวชาญ ด้านกิจกรรมบัณฑิตการ
2. อาจารย์ดร.วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาสันตนาการ
ความเชี่ยวชาญ ด้านโปรแกรมบัณฑิตการ
3. นายกิตติวัฒน์ อัจฉนาภิตติ
ตำแหน่ง อาจารย์
ความเชี่ยวชาญ ด้านกิจกรรมบัณฑิตการ
4. นายไพบุลย์ จุลเสวก
ตำแหน่ง ครู ค.ศ. 2 ชำนาญการ หัวหน้ากลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา
ความเชี่ยวชาญ พัฒนาการของเด็ก
5. นางสลักจิตต์ สาราลัย
ตำแหน่ง ครู ค.ศ. 3 ชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
ความเชี่ยวชาญ พัฒนาการของเด็ก

ภาคผนวก จ
ประมวลภาพการดำเนินโปรแกรมสหภาพการ

ประมวลภาพการดำเนินโปรแกรมสหวิทยาการ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นายจิตติพงศ์ โภคสมบัติ

วันเดือนปีเกิด

5 สิงหาคม 2530

สถานที่เกิด

อำเภอเมือง จังหวัดตราด

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 72 ถ.ท่าเรือจ้าง อำเภอเมือง จังหวัดตราด 23000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2552

วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาผู้นำนันทนาการ
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2558

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาการกีฬา
นันทนาการ และการท่องเที่ยว
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

